

APOSTOLLARIN YAPTIKLARI

İsus gökâ kalkêr

1 İlk kiyadımda yazdım, Feofil, ne yaptı hem ne üretti İsus baştan, ²o günâ kadar, açan kalktı gökâ. Kalkmadaan ileri Ayoz Duhlan verdi sımarlamaklar apostollara, angılarını Kendisi ayırdı.

³Zeet çektiktân sora çok inandırıcı işlârlân gösterdi onnara Kendini diri. Onnara kırk gün peydalanardı hem lafederâdi Allahın Padişahlı için.

⁴Bir sıra, açan onnarlan barabar-dı, sımarladı, uzaklanmasınar İerusalimdân, ama orada beklesinnâr, ne Boba adamıştı. «Bunu Bendân işittiniz, – dedi İsus, –

⁵zerâ İoan vaatiz etti insanı suylan, ama birkaç gündân sora siz vaatiz olacınız Ayoz Duhlan».

⁶Açan hepsi birerdâ topluydular, sordular Ona: «Saabi, acaba gelmedi mi vakıt, ki enidân erleştirâsin Sän İzrailin Padişahlını?»

⁷O cuvap etti: «Vakıtları hem süreleri, ani Boba erleşirdi Kendi zaabitliinnân, diil sizin işiniz, bilâsiniz.

⁸Ama siz kabledeceniz kuvet, açan Ayoz Duh inecek sizin üstünüzâ da olacınız Benim şaatlarım İerusalimdâ, İudeyada, Samariyada hem erin kenarlanmadan».

⁹Bunnarı sölediktân sora onnarın gözleri önündâ başladı kalkmaa yukarı, da bir bulut sakladı Onu onnarın gözlerindân.

¹⁰Açan gökâ bakardılar, O kalkarkan, hemen iki adam, giyimni biyaz rubaylan, peydalandılar onnarın önündâ

¹¹da dedilâr: «Galileyahılar, neçin durup gökâ bakêrsınız? Bu İsus, ani alındı aranızdan gökâ, hep ölä gelecek geeri, nicâ gördünüz Onu kalkarkan gökâ».

İudanin erinâ seçildi başka apostol

¹²Sora apostollar Zeytin bayırından İerusalimâ döndülâr. Bu bayır bulunêr yakın İerusalimâ, bir cumertesi yolu* kadar uzak.

¹³Gelip, girdilâr evâ, neredâ kaldılar, da çıktılar üst kattakı odaya. Petri, İakov, İoan, Andrey, Filip, Foma, Varfolomey, Matfey, İakov, Alfeyin oolu, Simon Zilot hem İuda, İakovun oolu.

¹⁴Hepsi barabar, nicâ bir can, durmadaan dua edârdilâr, Mariyaylan, İisusun anasinnan, öbür karırlan hem İisusun kardaşlarinnan.

¹⁵O vakıt topluydu bir üz irmi kişininin dolayında. Petri kalktı bu kardaşların arasında da dedi:

¹⁶«Kardaşlar, lââzımdı tamanansın Ayoz Yazının sözleri, ani Ayoz Duh sölediyydi Davidin aazınan İuda için, angısı yol gösterdi onnara, ani tuttular İisusu.

¹⁷İuda bizim aramızdandı hem pay alardı hep bu izmetçiliklâtân.

¹⁸Bu adam satın aldı bir tarla paraylan, angısını kablettiyydi hayınnı için. Orada düştü başaşaa, güüdesi patladı, da hepsi barsakları dışarı çıktı.

¹⁹Hepsi İerusalimdâ yaşayannar işittilâr bu oluş için. Tarlanın adını Akeldama koydular. Onnarın dilindâ bunun annaması „Kan Tarlası“».

²⁰Petri dedi: «Psalmalar kiyadında yazılı: „Evi onun boş kalsın, kimsey orada yaşamasın“ hem „Onun izmetçiliini başkası alsın“.

²¹Şindi o adamnardan, ani gezdi bizinnân her zaman, açan Saabi İsus yaşardı aramızda,

²²başlayarak İoan Vaatizedicinin vaatizliindân o günâdân, nezaman İsus yukarı alındı aramızdan, lââzım birkimsey şaat olsun bizinnân İisusun dirilmesi için».

²³Ayırıldılar iki kişi: İosifi, angısına deerlâr Varsava, eki İust, hem Matfiyi.

²⁴Sora dua ettilâr butürlü: «Sän, Saabi, ani tanyêrsın herkezin üreeni, göster bizâ, angısını bu iki kişidân Sän ayrêrsın,

²⁵ki er alsın izmetçilikte hem apostollukta, neyi braktı İuda, angısı kendi erinâ gitti».

²⁶Sora attılar çetelâ. Çetelâ düştü Matfiya, angısı girdi onbir apostolun sayısına.

Ayoz Duhun inmesi

2 Ellinci günü yortusunda hepsi birerdâ topluydular.

²Ap-ansızdan göktân işidildi bir ses, nicâ büyük bir lüzgâr uultusu, ani doldurdu bütün evi, neredâ onnar bulunardılar.

³Onnara göründü ateş dillâr gibi, ani bölünüp herkezinâ kondular.

⁴Hepsi Ayoz Duhlan dolup, lafetmââ başladılar başka dillerdâ, nicâ Duh verirdi, lafetsinnâr.

⁵İerusalimdâ bulunardılar iudeylâr, dinni adamnar, toplu gök altından hertürlü milletlerdân.

⁶Açan işidildi bu uultu, çok insan orada oldu bir karışıklık, zerâ herkezi işidârdi apostolları lafederâk onun kendi dilindâ.

⁷Hepsi şaşıp daptur geldilâr da deyardilâr biri-birinâ: «Ya bakın, bunnar, kim lafeder, diil mi hepsi Galileyadan?»

⁸Nasıl herbirimiz işideriz onnarı lafederâk bizim kendi ana dilimizdâ?

⁹Biz – parfiyalılar, midiyalılar, elamnılar, insannar, ani yaşêrlar Mesopotamiyada, İudeyada, Kappadokiyada, Pontta hem Asiyada,

¹⁰Frigiyada, Pamfiliyada, Mısırdâ, Liviya erlerindâ, ani Kirinâ tarafında, Romadan musaafirlâr, iudeylâr hem prozelitlâr*,

¹¹kritilâr hem araplar, işideriz onnarı lafederâk bizim kendi dilimizdâ Allahın büyük işleri için!»

¹²Hepsi şaşardılar, bilmârdilâr ne inansınar. Onnar sorardı biri-birinâ: «Nedir bu?»

¹³Ama başkaları, gülmââ alarak, deyardilâr: «Onnar taazâ şaraptan sarfoş olmuşlar!»

Petrinin Ellinci günü nasaati

¹⁴Petri kalktı kalan onbir apostolan barabar da, alıp lafi, büyük seslân dedi: «İudey adamnarı hem hepsi,

* 1:12 Bir cumertesi yolu – 1,5 kilometra dolayında.

* 2:10 Prozelitlâr – iudey olmayannar, ani kabletilâr iudey dinini.

kim yaşêr İerusalim kasabasında, sesleyin benim laflarımı da biliniz!

¹⁵ Onnar diil sarfoş, nicä siz sa-nêrsınız, zerä şindi salt üçüncü saat* sabaadan.

¹⁶ Ama bu oldu o, ne sölendiydi prorok İoildän:

¹⁷ „Son günnerdä, deer Allah, dökecäm Benim Duhumdan herbir insan üstünä. Sizin oollarınız hem kızlarınız prorokluk edeceklär. Gençleriniz görünmäk göreceklär, ihtârlarınız düş göreceklär!

¹⁸ O günnerdä Benim çırakları-mın üstünä, adamnarın hem karıla-rın üstünä, dökecäm Benim Duhumdan, da onnar prorokluk edeceklär.

¹⁹ Gösterecäm şaşmaklı işlär yu-karda, göklerdä, hem nişannar şaa-da, erdä: kan, ateş hem bulut gibi tütün.

²⁰ Gün karannıklanacak, ay kan renginä dönecek Saabinin büyük hem şafklı günün önü sora.

²¹ Ozaman kim Allahın adını çaa-racek, kurtulmuş olacak“.

²² İzrail adannarı, sesleyin bu laflarları! Nazaretli İisus bir Adamdı, Angısının kimniini Allah açık gösterdi sizä kudretli yaptıkların, şaşmaklı işlârlän hem nişannarın, angılarını Allah yaptı sizin aranızda Onunnan, nicä kendiniz bilersiniz.

²³ Bu Adam verildi sizin elinizä öncä Allahın kurulmuşuna hem bilmesinä görä. Onu siz enserlediniz stavroza hem öldürdünüz zakonsuzların ellerinnän.

²⁴ Ama Allah, ölümün acılarına son verip, Onu diriltti. Ölüm esirläa alamadı Onu.

²⁵ Zerä David Onun için deer: „Gördüm her zaman Saabiye benim önümdä, zerä O benim saa tarafım-da, ki bän sallanmayım.

²⁶ Onun için ürääm seviner hem dilim şennener, güüdäm umutlan dinnener.

²⁷ Zerä Sän brakmayacan canımı ölümlär erindä, izin vermeyecän, Senin Ayozun güüdesi çürüsün.

²⁸ Açtın bana, taniyim yaşamak yolunu. Sän sevindirecän beni Kendi önündä“.

²⁹ Kardaşlar, David atamız için, sizä açık söleerim, ani o öldü hem gömüldü, mezarı da bizdä büünkü günä kadar.

³⁰ Çünkü David proroktu, o bilärdi, ne Allah eminnän adamıştı, ani onun ardından gelennerdän birisini kaldıracak çorbacılık skemnesinä.

³¹ O gelecek vakıtları göreräk, Hristozun dirilmesi için lafetti, ani Onun canı ölümlär erindä brakılmayacak hem güüdesi çürümeyecek.

³² Bu İisusu Allah ölüdän diriltti, biz hepsimiz buna şaadız.

³³ O Allahın saa tarafına kaldırıldı, kabletti adanmış Ayoz Duhu da Onu şindi döktü, nicä görersiniz hem işidersiniz.

³⁴ David kalkmadı gökâ, ama kendi dedi: „Saabi dedi benim Çorbacıma: Otur saa tarafımda,

³⁵ Bän koyunca Senin duşmannarını ayakların altına“.

³⁶ Bütün İzrail halkı ii bilsin, ani Allah yaptı İisusu Çorbacı hem Hristos. Odur, Kimi stavroza gerdiniz».

İlk hristiannar

³⁷ Onnar bu lafları işidip, ürekleri saplanmış kaldı, da dedilär Petriyâ hem öbür apostollara: «Kardaşlar, ne yapalım?»

³⁸ «Dönün günahlarınızdan Al-laha, da herkeziniz vaatiz olsun İisus Hristozun adına günahlarınızın baaşlanması için, sora kablede-ceniz Ayoz Duhun baaşışımı, – dedi Petri. –

³⁹ Bu adamak sizin için, sizin uşaklarınız için hem hepsi uzakta olannar için, herkez için, kimi bizim Saabi Allahımız çaaracak».

⁴⁰ Hem çok taa başka lafların şaatlık etti onnara hem yalvardı, de-yeräk: «Kurtarınız kendinizi bu sapık boy insandan».

⁴¹ Hepsi, kim kabletti onun nasaa-dını, vaatiz oldular, da o gün kliseyâ ekleşti bir üç bin kişi.

İnancılarnın yaşaması

⁴² Onnar her zaman çalışardılar apostolların üürenmeklerindä bir kardaş paydaşlında. Barabar ek-mek iyärdilär hem dua edärdilär.

⁴³ Herkezinini bir korku sarmıştı. Apostolların elinnän yapıları çok şaşmaklı işlär hem nişannar.

⁴⁴ Hepsi inancılar birerdä topluy-dular. Hepsini ortaklamıştılar.

⁴⁵ Satardılar kendi mallarını hem mülklerini, sora parasını payedärdilär herkezinä, nekadar läözüm.

⁴⁶ Her gün hepsi barabar toplar-dılar Ayoz binaya hem evlerdä ekmek payedärdilär da sevinmäklän hem pak üreklän iyärdilär.

⁴⁷ Allahı metinnärdilär hem hepsi insandan beenilmiştilär. Saabi her gün eklärdi eni kurtulannarı onnarın sayısına.

Petri alıştırêr sakat adamı

3 Bir gün Petri hem İoan, dua saa-dında, dokuzuncu saat*¹, Ayoz binaya gidärdilär.

² Orayı bir adam, duumadan sa-kat, götürürdülär. Ayoz binanın Gö-zäl Tokatlarında erleştirärdilär, ki para dilensin onnardan, kim girer Ayoz binanın aulu içinä.

³ Bu adam, görüp Petriyi hem İoanı, angıları Ayoz binanın aulu içinä girmäa bakêrlar, dilendi ilik etsinnär ona bişey.

⁴ Petri hem İoan, bakıp uz ona, dedilär: «Bak bizä».

⁵ O gözlerini onnara dikti, umutlanarak kabletsin bişey onnardan.

⁶ Ozaman Petri dedi: «Gümüşüm hem altınım yok, ama neyim var, onu veririm: Nazaretli İisus Hristozun adına deerim sana: kalk da gez!»

⁷ Sora, tutup onu saa elindän, kaldırdı. Çabuk kaavilendi tabannarı hem baldırları.

⁸ O, fırlayıp, ayaa kalktı da gez-mäa başladı. Barabar onnarın girdi Ayoz bina içinä. Gezip atlardı hem Allahı metinnärdi.

⁹ Hepsi insan gördü onu gezärkän hem Allahı metinnärkän.

¹⁰ Tanıdılar, ani odur o sakat adam, ani otururdu Gözäl Tokatlarda da dilenärdi. Hepsi şaşıtlar hem daptur geldilär, görüp, ne oldu.

¹¹ Adam Petridän hem İoandan tutunarkan Solomonun kolonadası

* ^{2:15} Üçüncü saat – saat 09.

* ^{3:1} Dokuzuncu saat – saat 15.

denän erdä, hepsi insan, şaş-beş kalıp, kaçıştılar onnara dooru.

Petrinin Ayoz binadaki nasaadı

¹²Petri, bunu görüp, insana lafedip dedi: «İzraillilär, neçin şaşêrsınız buna? Neçin uzun-uzun bakêrsınız bizä, sansın biz kendi kuvedimizlän yada dinniliimizlän bunu yaptık, ki bu adam gezsın.

¹³Avraamın, İsaakın hem İakovun Allahı, bizim bobaların Allahı metinledi Kendi Oolunu, İsusunu, Angısınan siz, satıp, atıldınız Pilatın önündä, angısı artık kararlamıştı İsusunu salversin.

¹⁴Siz atıldınız Ondan, Kim Ayoz hem Kabaatsız, da istediniz bir öldürücüyü sizä salversin.

¹⁵Yaşamak Öndercisini öldürdünüz, ama Allah Onu ölüdän diriltti. Biz buna şaadız.

¹⁶İnannan Onun adına bu adam kaavileştirildi, angısını görersiniz hem tanıyêrsınız. İnan İsusunu bu adama saalık verdi, nicä hepsiniz görersiniz.

¹⁷Şimdi, kardaşlar, bilirim, ki bunu yaptınız bilmemezlükte, nicä dä sizin zaabıtlär.

¹⁸Allah tamannadı hepsini, ne öncä sölediydi proroklarınan aazından, ani Onun Hristozunu zeetlenecek.

¹⁹Onun için pişman olun günahlarımızdan da Allaha dönün, ki silinsin günahlarımız,

²⁰Allahtan enilenmäk vakıtları gelsin, da O yollasın Hristozunu, Angısını baştan sizä sıraladı – İsusunu,

²¹Angısını göklär läözüm kabletsin o zamana kadar, nezaman hepsi enidän sıraya koyulacak, nicä Allah eveldän Kendi ayoz proroklarınan aazından lafetti.

²²Moisey dedi /bizim bobalara/: „Saabi Allahınız kaldıracak sizin kardaşlar arasından bir prorok benim gibi. Onu sesleyin da hepsini, ne deyecek sizä, yapın.

²³Herkezi, kim seslämeyecek onu, telef olacak insanın arasından“.

²⁴Butakım Samuil hem hepsi proroklar, ani ondan sora lafettilär, bu vakıt için haberledilär.

²⁵Siz – prorokların hem baalantının oolları, angısını Allah sizin bobalarlan yaptı, açan dedi Avraama: „Hepsi milletlär er üstündä iisözlenmiş olacak senin senselendän“.

²⁶Allah, kaldırıp Kendi Oolunu, İsusunu, ilkin sizä yolladı, ki sizi iisözlesin çevirerek hepsini kötülüklerinizdän».

Petri hem İoan Sinedrionun önündä

4 Açan Petri hem İoan lafedärdilär insana, ap-ansızdan geldi popazlar, Ayoz binanın beçilerin zaabidi hem sadukeylär.

²Darsıktılar onnara, zerä ürederlär insanı, ki hepsi ölümlär dirilecek, çünkü İsus dirildi.

³Tutup onnarı, kapadılar kapana ertesi günä kadar, zerä avşamdı.

⁴Çoyu onnardan, ani sesledilär nasaadı, inandılar, da inancılarnın sayısı yaklaştı beş binä.

⁵İkinci günü iudey öndercileri, aksakallar hem bilgiçlär toplandılar İerusalimä.

⁶Baş popaz Annan, Kayafa, İoan, Aleksandru, hem öbürleri dä, kim çekiler baş popazın senselesindän, oradaydılar.

⁷Aldılar Petriyi hem İoanı araya da sordular onnara: «Ne kuvetlän hem kimin adına siz bunu yaptınız?»

⁸Ozaman Petri, dolu Ayoz Duhlan, dedi onnara: «Halkın öndercileri hem /İzrailin/ aksakalları!

⁹Çünkü bu gün çaarıldık cuvaba, ki yaptık ilik bir hastaya, da sorulêr, nasıl o alıştı,

¹⁰biliniz siz hem bütün İzrail milleti! Bu adam, heptän saa durêr sizin önünüzde Nazaretli İsus Hristozun adından, Angısını siz stavroza gerdiniz, ama Allah diriltti Onu ölüdän.

¹¹Odur taş, Kim sizdän, ustardan sıbıdılmış, ama şimdi etişti köşä taşı olsun.

¹²Yok başka kimseydä kurtarmak, zerä yok gök altında başka bir ad, başlanmış insana, angısınan kurtulabilelim».

¹³Görüp Petrinin hem İoanın kıyışıklımı, şaştılar, zerä annadılar, ani onnar diil üürenmiş hem sıradan insannar, da tanıdılar, ani İsuslan gezmişlär.

¹⁴Ama görüp saa olmuş adamı durarkan onnarın yanında, bişey karşı lafedämärdilär.

¹⁵Sımarladılar onnara, Sinedriondan çıksınnar, sora dartışmaa başladılar:

¹⁶«Ne var nasıl yapalım? – dedilär. – Hepsi İerusalimä yaşayan insan biler, ani onnardan yapıldı bu meraklı nişan. Biz yok nicä deylim, ani bu olmadı.

¹⁷Ama ki ileri dooru daalması bu haber insan arasında, korkudalım onnarı da sımarlayalım, kimseyä nasaat etmesinnär bu Adamın adınnan».

¹⁸Sora çaardılar da sımarladılar onnara, hiç bir zaman İsusun adını anmasınnar hem üüretmesinnär insanı Onun adınnan.

¹⁹Ama Petriylän İoan bölä cuvab ettilär da dedilär: «Siz kendiniz düşünün, dooru mu Allahın önündä olacak, ki taa çok sesleyelim sizi, nekadar Allahı?

²⁰Biz yok nicä sölämeyeelim, ne gördük hem ne işittik».

²¹Enidän onnarı korkuttuktan sora braktılar, gitsinnär. Hiç bir maana bulamadılar cezalamaa onnarı, zerä hepsi insan Allahı bu oluş için metinnärdi.

²²Zerä bu adam, ani meraklı nişannan alıştırılmıştı, kırk yaşını geçmişti.

²³Petri hem İoan salverildiktän sora döndülär kafadarlarına da annattılar, ne dedi onnara büyük popazlar hem aksakallar.

²⁴Kafadarları, bunu sesleyip, dua da birliktä oldular, seslerini Allaha kaldırıp, dedilär: «Çorbacı, Sänsin, Kim gökü hem eri, denizleri hem hepsini, ne var onnar içindä, yarattı!

²⁵Sän Ayoz Duhunnan, senin izmetkerin, bizim bobanın, Davidin aazından dedin: „Neçin debreşer milletlär, neçin insannar boş işlär düşünêrlär?

²⁶Erin padişahları kalktılar, hem zaabıtlär birleşti Saabiyä hem Onun Hristozuna karşı“.

²⁷Dooru, ani birleştilär bu kasabada İrod hem Pontiy Pilat, tayfannarlan hem İzrail milletinnän bilä, Senin ayoz Ooluna, İsusunu karşı, Kimi Sän yaaladın,

²⁸ki yapsınnar, ne öncä Kendi kuvedinnän hem ii istediinnän kararladı olsun deyni.

²⁹Şimdi, Saabi, esap al onnarın korkutmaklarını da ver kuvet senin çıraklarına gırginniklän Senin sözünü haberlesinnär.

³⁰Sän dä uzat elini, ki insannar alıştırılsın, da şaşmaklı işlər hem nişannar yapılsın. Senin ayoz Oolunun İsusun adınnan».

³¹Onnarın dualarından sora er sarısalandı, neredä onnar topluydular. Hepsi doldu Ayoz Duhlan da başladılar girginniklän nasaat etmää Allahın sözünü.

İnancılarnı birlii

³²Hepsi inancılar bir ürek hem bir can gibiydilər. Biri bilä demärdi, ki varlı salt kendisinin. Hepsi işlerini biri-birinnän paylaşdılar.

³³Apostollar büyük kuvetlän şaatlık edärdilər Saabi İsus /Hristozun/ dirilmesi için, da insan* onnarı hepsini çok beenärdi.

³⁴Onnarın arasında yoktu birisi bilä, ani yokluk götürsün, zerä herkezin, kimin vardı tarlası eki evi, satıp, parasını getirärdilər.

³⁵apostolların ayaklarına, sora para pay olardı herkezinä läözümünä görä.

³⁶Kıpruda duumuş bir leviyli, İosif, angısına apostollar deydärdilər Varnava, annaması «iilendirici»,

³⁷sattı kendi tarlasını da parayı apostolların ayaklarına getirdi.

Ananiya hem Sappira

S Bir adam, adı Ananiya, kendi karısınan Sappiraylan, sattı kendi topraanın bir parçasını,

²ama paranın bir payını, annaşıp karısınan, kendisinä braktı. Kalan parayı getirdi da koydu apostolların ayaklarına.

³Petri dedi: «Ananiya, neçin braktın, şeytan kullansın senin üreeni, ki yalandrasın Ayoz Duhu, saklayıp paranın bir payını satılmış tarladan?»

⁴Acaba tarla satılmadaan diil miydi senin? Hem sattıktan sora yoktu mu hakın parayı kullanasın, nicä isteersin. Neçin braktın, peydalansın butürlü neet senin üreendä? Sän yalandırmadın insanı, ama Allahı».

⁵Ananiya, işidip bu lafları, düştü erä da can verdi. Bir büyük korku hepsini aldı, kim bunu işitti.

⁶Gençlər kalktılar, sardılar onun güüdesini da, çıkarıp dışarı, gömdülär.

⁷Bir üç saattan sora girdi onun karısı da, bilmeyeräk, ne oldu.

⁸Petri sordu ona: «Sölä bana, bu paaylan mı sattınız tarlanızı?» «Da, bu paaylan», – cevap etti karı.

⁹Petri dedi ona: «Nasıl siz annaşıttınız, ki Saabinin Duhunu deneyäsiniz? Tä onnar, kim gömdü senin kocanı, kapuya etiştirilär, onnar seni dä gömeceklär».

¹⁰Karı hemen düştü Petrinin ayaklarına da can verdi. Gençlər, girip, onu ölü buldular da, çıkarıp kocasının yanına, gömdülär.

¹¹Bir büyük korku aldı bütün kiliseyi hem hepsini, kim işitti bunun için.

Apostollar meraklı nişannar yapêrlar

¹²Apostolların ellerinnän olardı insan içindä çok şaşmaklı işlər hem nişannar. Onnar toplanardılar bireri Solomonun kolonadasında.

¹³Kalan insandan kimsey kıyıştırmardı onnara katılsın, makar ki insan metedärdi onnarı.

¹⁴Onnarın, kim inanardı Saabiye da katılardı kiliseyä, sayıları, adamkarı, çok zeedelenärdi.

¹⁵Etiştı orayı kadar, ani hastaları sokaklara yatak-döşek üstündä çıkarardılar, ki baarlem gölgesi Petrinin geçsin kimisinin üstündän.

¹⁶Dolay kasabalardan çok insan gelärdi İerusalimä, getirip hastaları hem fena duhtan zeetlenmişleri, hepsi saa olurdular.

Apostollar zeet çekêrlär

¹⁷Baş popaz hem hepsi, kim onunandı, sadukey bölümündän, kalktılar, dolu kıskançlıklan,

¹⁸tuttular apostolları da kapadılar cumlä kapana.

¹⁹Ama Saabidän bir angil kapanın kapularını gecä açtı da, çıkarıp onnarı dışarı, dedi:

²⁰«Gidin Ayoz bina içinä da orada durup, söyleyin insana hepsi eni yaşamak için sözleri».

²¹Apostollar, sesleyip bu lafları, çin-sabaalän girdilər Ayoz bina içinä da üredärdilər insanı. Baş popaz hem onun adamnarı, gelip, topladılar bütün Sinedrionu, hepsi İzrailin aksakallarını, da yolladılar izmetkerlerini kapana, ki getirsinär apostolları.

²²Ama izmetkerlär, zıdana gidip, onnarı bulamadılar. Döndülär geeri da dedilər:

²³«Kapandı bulduk kitli hem sıkı korunmuş, bekçilär dä dururdular kapularda. Ama kapuyu açıp, kimseyi içyanda bulamadık».

²⁴Açan bu lafları işitti bekçilerin zaabidi hem büyük popazlar, hiç bilmärdilər, ne yapsınnar, da şaştılar, ne bu olabilir.

²⁵Geldi birkimsey da söledi onnara: «Tä onnar, kimi siz kapana kapadınız, Ayoz binanın aulu içindä durup, insanı üüredêrlär».

²⁶Ozaman bekçilerin zaabidi, izmetkerlerinnän barabar gittilər da getirdilər apostolları, ama diil zorlan, zerä korkardılar insandan, ki öldürmesinnär onnarı taşlan.

²⁷Getirdilər apostolları Sinedrionun önünä da baş popaz sordu onnara:

²⁸«Sıkı sınırlamadık mı biz sizä, üüretmeyäsiniz bu adlan insanı? Ama siz bu üüretmenizlän doldurdunuz bütün İerusalimi da isteersiniz bu Adamın kanını atmaa bizim üstümüüzä».

²⁹Petri hem öbür apostollar cevap ettilär: «Biz Allahı taa çok läözüm sesleyelim, nekadar insanı!»

³⁰Bizim bobalarımızın Allahı diriltti İsusu, Kimi siz, asıp stavroza, öldürdünüz.

³¹Onu Allah Kendi saa tarafına üüselitti, ki olsun Önderci hem Kurtarıcı da veräbilsin kolaylık İzrailä günahlarından Allaha dönsünnär da afetmäk kendilerine edensinnär.

³²Bunnara biz şaadız hem Ayoz Duh, Angısını Allah verdi onnara, kim sesleer Onu».

³³İşideräk bunu, Sinedrionun azaları çatlardılar üfkedän da koydular neetlerine öldürsünnär apostolları.

³⁴Ama kalktı onnarın arasından bir farisey, adı Gamaliil, Zakonun üüredicisi, hepsi insandan saygılı, da buyur etti çıkarsınnar apostolları bir parça vakıda dışarı.

³⁵Sora dedi Sinedrionun azalarına: «İzraililär! İli bakın, ne yapaceınız bu adamnarlan.

³⁶Zerä diil çoktan peyda oldu Fevda, angısı koyardı kendini bişey. Onun

* 4:33 İnsan – yada «Allah».

ardına gitti bir dörtüz kişi, ama açan onu öldürdülär, hepsi, kim onu seslärdi, daalıştılar da yok oldular.

³⁷Bundan sora, yazılmak vakıdında, peydalandı İuda Galileyadan, o kendi ardına çok insan çekti. Ama o da kaybeldi, hem hepsi, kim onu seslärdi darmadaan oldu.

³⁸Şindi deerim sizä: bu adamnar-dan el çekin da brakın onnarı, zerä eer onnarın bu neeti hem yaptıkları insandan gelirseydi, daalacek,

³⁹ama eer Allahtan gelirseydi, daadamazsınız onnarı. Bundan kaarä, Allaha karşı gidennär çıkarsınız».

⁴⁰Onnar sesledilär onu, çaarıp apostolları, düüdülär da sımarladılar, nasaat etmesinnär İsus adınnan. Sora salverdilär onnarı.

⁴¹Apostollar gittilär Sinedriondan sevineräk, çünkü pay aldılar zeetlerdän Saabi İsusun adı için.

⁴²Onnar her gün Ayoz binada hem evlerdä dayma üüredärdilär hem İ Haber İsus Hristos için annadardılar.

Edi kişi seçiler apostollara yardımcı

6 O günnerdä, açan üürenicilär zeedelenärdi, urumca lafedän iudeylär başladılar mırıldanmaa çıfitça lafedän iudeylärä karşı, zerä onnarın dulları esaba alınmardı hergünkü yardım paylaşmasında.

²Ozaman oniki apostol topladılar hepsi üürenicileri da dedilär: «Diil yakışıklı, ki biz brakalım Allahın sözünü da zaametlenelim sofralarda.

³Onuştan, kardaşlar, ayırın aranızdan edi adam, kimin için ii lafediler, kim dolu Ayoz Duhlan hem aarifliklän, ki onnarı koyalım bu lääzımın işä.

⁴Ama biz kendimizi duaya hem Allahın sözünün nasaadına verecez».

⁵Bu teklifi beendi bütün topluluk. Ayırdılar Stefanı, bir adamı, kim doluydu Ayoz Duhlan hem aarifliklän, Filipi, Prohoru, Nikanoru, Timonu, Parmenanı hem Antiohiyadan Nikolayı, angısı öncä iudey dinini kabletmişti.

⁶Onnarı çıkardılar apostolların önünä, da bunnar, koyup ellerini onnarın üstünä, dua ettilär.

⁷Allahın sözü çok daalardı, üürenicilär dä gittikçä zeedelenärdi İerusalim kasabasında, popazlardan da çoyu inana görä yaşardı.

Stefanı tuttular

⁸Stefan, dolu Allahın iivergisinnän hem kuvetlän, yapardı şaşmaklı işlär hem büyük nişannar insan arasında.

⁹Ama kimisi sinagogadan, angısına dener Azatlıların Sinagogası, ama kimisi iudeylerdän Kirinedän, Aleksandriyadan, Kilikiyadan hem Asiyadan başladılar Stefannan çekişmää,

¹⁰ama aariflää hem Ayoz Duha, angısınnan Stefan lafedärdi, karşı duramadılar.

¹¹Ozaman saklıdan üürettilär kimi adamnarı, desinnär: «Biz işittik, nicä o kötülärdi Moiseyi hem Allahı».

¹²Sora debreştirdilär insanı, aksakalları hem bilgiçleri. Üüştilär onun üstünä, tutup, götürdülär Sinedriona.

¹³Çıkardılar yalancı şaatlar, angıları dedilär: «Bu adam durgunmêêr lafetmää bu ayoz erä hem Zakona karşı.

¹⁴Biz işittik onu lafedärkän, ani Nazaretli İsus yıkacak bu eri da diiştirecek bizim adetleri, ani kurulu Moiseydän».

¹⁵Hepsi, kim otururdu Sinedrionda, açan baktılar Stefana, onun üzü göründü bir angil üzü gibi.

Stefanın korunmak lafi

7 Baş popaz sordu: «Aslı mı bu laflar?»

²Stefan cuvap etti: «Kardaşlar hem bobalar, sesleyiniz! Metinni Allah bizim bobamıza Avraama Mesopotamiya erindä açıldı, açan taa o erleşmediydi Harran kasabasına.

³Da dedi: „Çık senin erindän hem hısınnarın arasından da git orayı, neresini Bän gösterecäm“.

⁴O, çıkıp Haldey erindän, Harra-na erleşti. Bobasının ölümündän sora Allah aldı onu oradan da getirdi büünkü yaşadımız erä.

⁵Allah burada vermedi Avraama baarlem bir karış er, ki çorbacı olsun, ama adadı miraslık vermää ondan sora gelän onun senselesinän, bakmayarak, ani hiç yoktu uşaa.

⁶Allah dedi, ani onun senseleleri yaşayacak musaafir gibi bir yabancı erdä hem esirliktä hem zeettä olaceklar dörtüz yıl.

⁷„Ama Bän Kendim daava kesecäm o millettä, neredä onnar esirliktä olaceklar, – dedi Allah. – Sora çıkaceklar oradan da izmet edeceklar Bana bu erdä“.

⁸Sora verdi Avraama kesiklik baalantısını. Butürlü Avraam İsaakın bobası oldu da sekizinci günü yaptı ona kesiklik. İsaaktan duudu İakov, da İakovdan duudu bizim oniki büyük dedelerimiz.

⁹Atalarımız, kıskanmak beterinä, sattılar İosifi esir gibi Mısıra, ama Allah onunnandı.

¹⁰Kurtardı onu hertürlü zorluktan. Başladı ona aariflik hem hatır Mısır padişahının, faraonun önündä, angısı koydu onu kullansın Mısır padişahlını hem bütün faraonun evini.

¹¹Sora oldu açlık Mısırın hem Hanaanın her tarafında, da büyük sıkıntılık başladı. Dedelerimiz bulamardılar imeelik.

¹²İakov işitti, ani Mısırdä var ekin. O yolladı bizim dedeleri orayı ilk sıra.

¹³İkinci sıra, açan gittilär, İosif açıldı kendi kardaşlarına. Butürlü faraon tanıştı İosifin senselesinnän.

¹⁴Sora İosif yolladı, getirsinnär kendi bobasını hem hepsi hısınnarını: etmiş beş kişi.

¹⁵İakov gitti Mısıra, orada da o geçindi kendisi hem hepsi dedelär.

¹⁶Kemikleri getirildi Sihem erinä, neredä gömüldülär o mezar içinä, ani satın aldıydı Avraam gümüşlän Emmorun oollarından Sihemdä.

¹⁷Yaklaşardı vakit, açan lääzımdı tamannasın, ne adanmıştı Allahtan Avraama. İnsan çok zeedelenärdi Mısırdä.

¹⁸Sonda kalktı bir başka padişah, angısı tanırmardı İosifi.

¹⁹Bu padişah şalvirliklän davranıldı bizim insana karşı da zeetledi bizim dedeleri, zorlayıp onnarı, atsınnar kendi evlatlarını, yaşamasınnar deyni.

²⁰Bu vakit duudu Moisey, angısı gözäldi Allahın önündä. Bakıldı üç ay bobasının evindä.

²¹Açan sıbıdılmış oldu, faraonun kızı aldı onu da büüttü, nicä kendi uşaanı.

²²Moisey üürendi hepsi Mısırın bilimini. Kaaviydi lafinda hem işindä.

²³Moisey kırk yaşındaydı, açan aklına fikir geldi dolaşsın kendi kardaşlarını, İzrailin oollarını.

²⁴Gördü birisini, angısı kabaatsız zeet çekardı, da arkaladı onu. Kin çıkardı, öldürerek mısırlı adamı, kim onu zeetlardı.

²⁵Sanardı, ani kardaşları annayacaklar, ani onun elinnän Allah yol-lêêr onnara kurtulmak, ama onnar annamadılar.

²⁶Ertesi günü Moisey gördü iki izrailli adamı düüşürkän, da baktı annaştırısın onnarı: „Adamnar! – dedi. – Siz kardaşsınız, neçin gücendirersiniz biri-birinizi?“

²⁷Ama gücendirän adam itirdi Moiseyi bir tarafa da dedi: „Kim koydu seni önderci hem daavacı bizim üstümüzä?“

²⁸Osa isteersin beni dä öldürmää, nicä dün mısırlıyı mı öldürdün?“

²⁹Bu lafları işidip, Moisey kaçtı da yaşadı musaafir gibi Madiam erindä, neredä ondan duudu iki ool.

³⁰Kırk yıldan sora göründü ona bir angil, yanar gümenin ateşindä, Sinay bayırın çolluk erindä.

³¹Açan Moisey gördü bunu, şaştı da, yaklaşarak baksın deyni, işitti Saabinin sesini, ani dedi:

³²„Bän senin dedelerinin Allahı – Avraamın, İsaakın, hem İakovun Allahıym“. Moisey titiredi da artık kıyıışmadı baarlem baksın.

³³Saabi dedi ona: „Çıkar ayak kaplarını ayaklarından, zerä bu er, neredä durêrsın, ayozludur.

³⁴Bän görerim zeetleri, ne Benim insanım çeker Mısırdä, işiderim onnarın oflamaklarını da geldim, ki kurtarayım onnarı. Şindi gel, yollayım seni Mısıra“.

³⁵Moisey, kimdän onnar atıldydılar, deyeräk: „Kim seni koydu önderci hem daavacı üstümüzä?“ – onu Allah yolladı nicä önderci hem kurtarıcı angilin elinnän, angısı göründü ona yanar gümä içindä.

³⁶Moisey çıkardı onnarı Mısırdan. Yaptı şaşmaklı işlər hem nişannar kırk yıl Mısırdä, Kırmızı denizdä hem çolda.

³⁷Moisey odur, kim dedi İzrailin oollarına: „Allah kaldıracak sizä kardaşlarınızın arasından bir prorok benim gibi; /onu sesleyäsiniz/“.

³⁸Moisey oydu, kim yaşadı çolda toplu olan halkın arasında. Yanında vardı angil, ani onunnan lafetti Sinay bayırında, hem bizim dedelär. Moisey kabletti yaşamak getirän sımarlamaları, ki versin bizä.

³⁹Ama dedelerimiz istämedilär seslesinnär, ondan atıldılar da hasret oldular dönmää geeri Mısıra.

⁴⁰Arona dedilär: „Yap bizä allahları, angıları gideceklär bizim önümüz sora, zerä o Moiseylän, angısı çıkardı bizi Mısırdan, bilmeeriz, ne oldu“.

⁴¹Ozaman yaptılar bir idol bızaa biçimindä, getirdilär ona kurban da sevindilär kendi ellerinin yaptına.

⁴²Allah üzünü çevirdi onnardan, brakıp, tapınsınнар gök yıldızlarına, nicä bunun için yazılı prorok kiya-dında: „Getirdiniz mi Bana kesili hayvan hem kurban kırk yıl çol erindä, İzrail halkı?“

⁴³Yok! Siz taşdınız Molohun çadırını hem allahınızın, Refanın, yıldızını, idolları, ani yaptınız, ki tapınasınız onnara. Onuştan götürecäm sizi taa ötää Vavilondan“.

⁴⁴Bizim dedelerimizin çolda vardı Şaatlık Çadırı, nicä sımarladı O,

Kim dedi Moisey: „Yapasın çadırı o örnää görä, angısını gördün“.

⁴⁵Taa sora dedelerimiz, ani aldılar çadırı kendi bobalarından, getirdilär onu kendilerinnän, açan Yosuanın önderciinnän elä geçirdilär başka milletlerin topraklarını. Allah kooladı o milletleri bizim dedelerimizin öündän. Çadır kaldı Davidin vakıdına kadar.

⁴⁶David kendini Allaha beendirdi da izin istedi, yapsın bina İakovun Allahı için.

⁴⁷Ama Solomon o, kim yaptı ev Allaha.

⁴⁸Ama O, Kim hepsindän üüsek-tir, yaşamêêr adam elinnän yapılmış yapılarda, nicä söleer prorok:

⁴⁹„Gök – Benim çorbacılık skem-näm, er dä – Benim ayak skem-näm. Nesoy ev yapacenz Bana, eki neredä var nicä Bän dinneneyim? – deer Saabi. –

⁵⁰Acaba, hepsini bunnarı yaratmadım mı Bän Kendi elimnän?“

⁵¹Siz, dik kafalılar, angıların ürekleri hem kulakları Allaktan uzak*! Siz her zaman durêrsınız AyoZ Duha karşı, nicä yaptı sizin dedeleriniz, hep ölä siz dä yapêrsınız.

⁵²Dedeleriniz prorokların angısını koolamadılar? Öldürdülär onnarı da, kim öncä haberledi Dooru Olanın gelmesi için, Angısını siz şindi sattınız hem öldürdünüz.

⁵³Siz – onnar, kim kabletti Zakonu, verili angillerdän, ama tamannamadınız onu!»

Stefanı öldürerlär taşlan

⁵⁴Sinedrionun azaları bunu işit-tiyän, bu laflar sapladı onnarın ürek-

lerini, da dişlerini gıcırdadardılar Stefana karşı.

⁵⁵Ama o, dolu AyoZ Duhlan, kaldırdı bakışını gökâ, gördü Allahın metinniini hem İisusu durarak Allahın saa tarafında,

⁵⁶da dedi: «Tä, bän görerim açık gökleri hem Adam Oolunu durarak Allahın saa tarafında!»

⁵⁷Onnar ozaman başladılar bütün seslän baarmaa, tıkadılar kulaklarını da hep birliktä üüşülär onun üstünä.

⁵⁸Sürüdülär kasabadan dışarı da başladılar taşlan onu düümää. Ona karşı şaatlık edennär koydular rubalarını bir genç olanın ayaklarına, angısının adıydı Saul.

⁵⁹Açan taşlan öldürdülär Stefanı, kendisi dua edardı da deyardı: «Saabi İisus, kablet benim duhumu!»

⁶⁰Sora diz çöktü da bütün seslän baardı: «Saabi, koyma esaba onnarın bu kabaatını!» Da bu laflarlan geçindi.

Koolamak hrustiannara

8 Saul Stefanın öldürülmesinä kaç yıl oldu. O gün çeketti büyük koolamak İerusalim klisesinä karşı. Apostollardan kaarä, hepsi daaldı İudeya hem Samariya erlerinä.

²Allahtan korkan adamnar Stefanı gömdülär da çok aaladılar onun için.

³Saul sa çalıştı yok etmää kliseyi. Girärdi evlerä, kuvetlän alardı adamnarı hem karıları da zımdana kapardı.

Filip nasaat eder Samariyada

⁴Onnar, kim daalıştılar, erdän erä gidärdilär da ii haberi annadardılar Allahın sözü için.

* 7:51 Urumca «angıların üreklerine hem kulaklarına kesiklik yapılmamış».

⁵Filip Samariya kasabasına gitti da orada Hristos için nasaat edärdi.

⁶İnsan, nicä bir adam, esap almaklan seslärdi, ne sölärdi Filip, işidip hem görüp meraklı nişannarı, ani o yapardı.

⁷Çok hastalardan baarıp-çıkardı fena duhlar, hem çok kötürüm hem total insannar saa olardı.

⁸O kasabada oldu büyük sevinmäk.

Büücü Simon

⁹Orada vardı bir adam, adı Simon, angısı çoktan büücülük yapardı da şaştırdı Samariya halkını. O kendini üstün bir adam sayardı.

¹⁰Hepsi, küçük-büyük, esap almaklan seslärdilär onu da deyardılar: «Bu adam o, kimä deerlä „Allahın büyük kuvedü“».

¹¹Seslärdilär onu, zerä büücülük-län çok vakit onarı şaştırdı.

¹²Ama, açan inandılar Filipi, angısı ii haberi annadardı Allahın Padişahlı hem İsus Hristozun adı için, vaatiz oldular adamnar hem karılar.

¹³Simon da artık inandı da vaatiz oldu. O Filiptän hiç ayırlımdı da şaşmaklan bakardı meraklı nişannara hem kudretli işlerä, ani yapıları.

Petri hem İoan Samariyada

¹⁴İerusalimdä apostollar, işidip, ani Samariya kabletti Allahın sözü-nü, orayı yolladılar Petriyi hem İoanı.

¹⁵Onnar, gelip, dua ettilär, ki samariyalılar kabletsinnär Ayo Duh.

¹⁶Zerä Ayo Duh taa hiç birinin üzerinä inmemişti, sade vaatiz olmuştular Saabi İsusun adına.

¹⁷Ozaman Petri hem İoan koydu-lar ellerini onnarın üstünä, da onnar kablettilär Ayo Duh.

¹⁸Açan Simon gördü, ani Ayo Duh veriler apostolların el koymak-larınnan, ozaman teklif etti versin onnara para

¹⁹da dedi: «Verin bana da bu kuvettän, ki kimin üstünä ellerimi koyacam, kabletsin Ayo Duh».

²⁰Ama Petri dedi: «Senin paran telef olsun seninnän, zerä sän sandın, ki Allahın baaşısını var nicä kazanmaa paraylan!

²¹Yok payın, yok hakın bu iştä, zerä senin ürään diil haliz Allahın önündä.

²²Pişmannık getir senin bu kötü-lüündän da dua et Saabiyä, beki afe-dilir senin bu kötü neetin.

²³Zerä görerim, ani doluysun kin zihirinnän hem baalıysın zakonsuzluk sincirlerinnän».

²⁴Simon cevap etti: «Dua edin benim için Saabiyä, ki başıma gelmesin bişey bundan, ne sölediniz».

²⁵Şaatlık edip, Saabinin sözünü nasaat ettiktän sora Petri hem İoan döndülär İerusalimä, annadarak İi Haberi Samariyanın çok küülerin-dä.

Filip hem Efiopiyalı

²⁶Saabidän bir angil Filipä dedi: «Kalk da git üülenä dooru, o yola, ani İerusalimdän Gaza kasabasına dooru iner. O yol şindi boş».

²⁷Filip kalktı da gitti. Bu arada bir efiopiyalı evnuh*, Kandakın, Efiopiya padişahkasının, bir kudretli izmetkeri, ani bakardı bütün onun

haznasını, geeri dönärdi İerusalim-dän, nereyi gittiydi Allaha baş iiltsin deyni.

²⁸O, faytonunda oturarak, okuyardı prorok İsayanın kiyadını.

²⁹Ayo Duh dedi Filipä: «Git da etiş bu faytonu».

³⁰Filip kaçıp etişti faytonu da işiti, nicä evnuh okuyêr prorok İsayanın kiyadını. Filip sordu ona: «Acaba annêersın mı, ne okuyêrsın?»

³¹Evnuh cevap etti: «Nesoy var nicä annayım, birkimsey yol göstermeyincä bana?» Da yalvardı Filipä, pinsin faytona da otursun onunnan barabar.

³²Okuyardı o eri Ayo Yazıdan, neredä yazılı: «O götürüldü, nicä bir koyun kesilmää deyni, hem nicä bir kuzu susar kırkanın önündä, O ölä açmadı aazını».

³³Onu aşaaladılar hem dooru daava yapmadılar. Kim anacak Onun senselesini, zerä yaşaması alındı bu erdän».

³⁴Evnuh dedi Filipä: «Yalvarêrım, sölä, kimin için lafeder prorok? Kendisi için mi osa başkası için mı?»

³⁵Ozaman Filip aldı lafi da başladı bu Yazıdan annatmaa ii haberi İsus için.

³⁶Onnar, yolda gidärkän, etiştilər bir suya. Evnuh dedi: «Tä su; ne köstekleer beni, ki vaatiz olayım?»

³⁷Filip dedi: «Eer inanarsaydın bütün üräännän, ozaman var nicä vaatiz olasın». Evnuh cevap etti: «İnanêrım, ani İsus Hristos Allahın Oolu»./

³⁸Sımarladı, faytonu durgutsun-nar. İndilär ikisi dä su içinä, da Filip vaatiz etti evnuhu.

³⁹Açan çıktılar su içindän, Saabinin Duhu* alıp götürdü Filipi. Evnuh başka onu görmedi. O şen gitti kendi yoluna.

⁴⁰Ama Filip buldu kendini Azot kasabasında, neredän gitti Kesariya kasabasından, annadarak İi Haberi hepsi kasabalarda.

İsus gösteriler Saula

SSaul, taa ateş püsküreräk, korkudurdu hem öldürüdü Saabinin üürenicilerini. O gitti baş popaza

²da istedi ondan kiyat Damask kasabasının sinagogalarına, ki hepsini, kimi bulacak Hristozun yolunda, adamnarı-karıları getirsin baalı İerusalimä.

³Yolda gidärkän, yakın Damask kasabasına, birdän bir şafk göktän aydınnattı onun dolayını.

⁴Saul düştü erä da işitti bir ses, ani dedi: «Saul, Saul, neçin Beni koolêersın?»

⁵«Kimsin Sän, Saabi?» – sordu Saul. Ses cevap etti: «Bän İsus, Kimi sän koolêersın. /Zor sana geeri dooru kazık üstünä basasın».

⁶Saul, korkudan titireyeräk, sordu: «Saabi, ne yapayım?» Saabi cevap etti ona: «/Kalk da git kasaba içinä, orada sana sölenecek, ne lää-zım yapasın».

⁷Adamnar, ani Saulun yoldaşlarıydı, daptur geldilär. Sesi işidirdilär, ama kimseyi görmärdilär.

* 8:27 Evnuh – evlenämeyän adam.

* 8:39 Saabinin Duhu: kimi tekstlerdä «Ayo Duh indi evnuhun üstünä, hem Saabinin angili».

⁸ Saul kalktı erdän, ama, gözlerini açtıyan, bişey görmärdi. Tuttular onu ellerindän da götürdülär Damask kasabasına.

⁹ O üç gün, bişey görmeyäräk, ne idi, ne dä içti.

¹⁰ Damask kasabasında vardı bir üürenici, adı Ananiya. Saabi dedi ona bir görünmektä: «Ananiya!» «Buradayım, Saabi», – cuvap etti Ananiya.

¹¹ Saabi dedi ona: «Kalk da git sokaa, ani adı „Uz Sokak“, İüdanın evinä. Orada sor Tars kasabasından bir adamı, adı Saul. O şindi orada dua eder.

¹² Gördü görünmektä bir adam, adı Ananiya, angısı geldi da koydu ellerini onun üstünä, enidän görmäk edensin deyni».

¹³ «Saabi, – cuvap etti Ananiya, – çok insandan işittim bu adam için, nekadar kötülük yaptı Senin ayoz halkına İerusalimdä.

¹⁴ Ona verili zaabitlik büyük popazlardan, ki burada da baalasin herkezini, kim Senin adınnan dua eder».

¹⁵ Ama Saabi cuvap etti: «Git, zerrä o bir kap, angısını Bän ayırdım, haberlesin Benim adıma başka halklara, padişahlara hem İzrailin oollarına.

¹⁶ Bän gösterecäm ona, nekadar läözüm çeksin Benim adım için».

¹⁷ Ananiya gitti, girdi içeri, koydu ellerini Saulun üstünä da dedi: «Kardaş Saul, Saabi İsus, Angısı gösterildi sana, burayı gelirkän, yolda, O yolladı beni, ki sän enidän edenäsin görmäk hem dolasin Ayoz Duhlan».

¹⁸ Çabuk düştü onun gözlerindän bir soy kapçık. O enidän başladı görmä da, kalkıp, vaatiz oldu.

¹⁹ Ondan sora idi da enidän kuvetlendi. Sora kaldı birkaç gün üürenicilärlän Damask kasabasında.

*Saul nasaat eder
Damask kasabasında*

²⁰ Saul hemen başladı haberlemä sinagogalarda, ani İsus – Allahın Oolu.

²¹ Hepsi, kim onu işidärdi, şaşıp deyärdi: «Acaba diil mi o, angısı İerusalimdä telef etti onnarı, kim dua eder bu adlan? Gelmedi mi o burayı da, ki baalayıp götürsün onnarı büyük popazlara?»

²² Ama Saul gün gündän kaavilenärdi, da şaşırardı iudeyleri, angıları yaşardılar Damask kasabasında, gösterip onnara, ki İsus – Hristos.

İudeylär isteerlärd öldürmää Saulu

²³ Birkaç vakıttan sora iudeylär annaştılar, ki öldürsünär Saulu.

²⁴ Saul işitti onnarın bu düşünmekleri için. Kasabanın tokatlarını beklärdilär gecä-gündüz, onu öldüräbilsinnär deyni.

²⁵ Ama onun üürenicileri bir gecä onu alıp, aşaa indirdilär kasabanın duvarından, sarkıdarak onu büyük çiten içindä.

Saul İerusalim kasabasında

²⁶ Ačan geldi İerusalimä, Saul çalıştı yannaşın üürenicilerä, ama hepsi ondan korkardılar hem inanamardılar, ani o üürenici.

²⁷ Ozaman Varnava aldı onu, götürdü apostollara da annattı, nicä o yolda gördü Saabiyi, Angısı lafetti onunnan. Söledi, nesoy Damask kasabasında o girginniklän nasaat etti İsusun adınnan.

²⁸ Bundan sora Saul onnarlan barabar gezärdi hereri İerusalim içindä, nasaat ederäk girginniklän Saabinin adınnan.

²⁹ Lafedärdi hem çekişärdi urumca lafedän iudeylärlän, ama onnar aarardılar, nesoy öldürsünär onu.

³⁰ Ačan annadılar kardaşlar bunu, götürdülär Saulu Kesariya kasabasına da oradan yolladılar onu Tars kasabasına.

³¹ Klisä usluluk içindeydi bütün İudeyada, Galileyada hem Samariyada, duhça kaavilenärdi, da, yaşayarak Saabidän korkuylan, Ayoz Duhun yardımınnan zeedelenärdi.

Eney saa olêr

³² Razgeldi, ačan Petri dolaşardı her tarafı, etişti Allahın ayoz halkına, kim yaşardı Lidda kasabasında.

³³ Orada buldu kötürüm bir adam, adı Eney, angısı sekiz yıl yatalak kalmıştı.

³⁴ «Eney, – dedi Petri, – İsus Hristos seni alıştırêr, kalk da topla döşeeni». Eney çabuk kalktı.

³⁵ Hepsi, kim yaşardı Lidda hem Şaron kasabalarında, gördülär onu da döndülär Saabiyä.

Tavifa diriler

³⁶ İoppiya kasabasında vardı bir üürenici karı, adı Tavifa, ani annaması Serna*. O her zaman iilik yapardı hem fukaaralara yardım edärdi.

³⁷ Ama o vakit hastalandı da öldü. Onun güüdesini yıkadılar da koydular ikinci kattaki odaya.

³⁸ Çünkü Lidda yakın İoppiya kasabasına, üürenicilär, işidip, ani Pet-

ri orada, yolladılar ona iki kişi, ani yalvardılar: «Oyalanma, gel bizä!»

³⁹ Petri kalktı da gitti onnarlan barabar. Ačan geldi, onu çıkardılar ikinci kattaki odaya, neredä hepsi dullar dolayladılar onu, aalayarak hem göstereräk gölmekleri hem üst rubaları, ani yapardı Serna, ačan onnarlan yaşardı.

⁴⁰ Petri çıkarttı hepsi insanı dışarı da, diz çöküp, dua etti. Sora döndü ölü güüdeyä dooru da dedi: «Tavifa, kalk!» Karı açtı gözlerini da, ačan gördü Petriyi, doorulup-oturdu.

⁴¹ Petri uzattı elini da yardım etti, kalksın ayakça. Sora çardı ayoz adamnarı hem dulları da çıkardı karıyı onnarın karşısına diri.

⁴² Bu oluş için haber daaldı bütün İoppiya kasabasına, da çoyu inandı Saabiyä.

⁴³ Petri çok gün kaldı İoppiyada bir sepicidä, ani adı Simon.

Korniliy

10 Kesariya kasabasında yaşardı bir adam, adı Korniliy. O üzbaş asker bölümündä, ani adı İtaliya bölümü.

² Dinni hem Allahtan korkan bir adamdı, nicä herkez onun evindä. Çok yardım edärdi insana hem her zaman Allaha dua edärdi.

³ Gündüz, bir dokuzuncu saat ta**, bir görümdä o açık gördü Allahtan bir angil, angısı geldi ona da dedi: «Korniliy!»

⁴ O baktı uz ona da, ürküp, dedi: «Ne var, Saabim?» Angil cuvap etti: «Senin duaların hem iiliklerin etiştülär Allaha, da O aklına getirdi onnarı.

* 9:36-39 Serna – urumca «Dorkas». ** 10:3 Dokuzuncu saat – saat 15.

⁵Şimdi yolla birkaç adam İoppiya kasabasına da teklif et Simonu, angısına dener Petri.

⁶O konaklanêr bir sepicidâ, angısının adı Simon, kimin evi deniz boyunda. /O söyleyecek sana o sözleri, neylân sän kurtulacan hem hepsi senin evin/».

⁷Onunnan lafedân angil gittiktâ sora Korniliy çaardı iki kişi kendi izmetkerlerindân hem dinni bir asker, angısı her zaman izmet edârdi onun yanında.

⁸Hepsini sölediktân sora yolladı onnarı İoppiyaya.

Petri görer bir görünmâk

⁹Ertesi günü, açan onnar yoldaydılar hem yaklaşırdılar o kasabaya, Petri pindi evin üstünâ bir altıncı saatta*, ki dua etsin.

¹⁰O acıktı da istedi isin. Açan hazırlanardı imâk, Petrinin gözleri döndü.

¹¹Gördü açık gökü hem nesâ, ani benzârdi büyük bir çarşafa, ani sarkıldardı dört köşesindân da indirilârdi erâ.

¹²Çarşaf içindâ vardı hertürlü dört bacaklılar, er üstündâ sürünennâr, /canavarlar/ hem gök kuşları.

¹³Bir ses dedi ona: «Petri, kalk, kes da i».

¹⁴«Olmaz, Saabi, bän hiç bir vakıt imedim bişey mındar hem diil pak», – cuvap etti Petri.

¹⁵O ses ikinci sıra dedi: «Ne Allah pakladı, onu sän sayma mındar».

¹⁶Bu oldu üç sıra. Sora hemen o nesâ enidân gökâ kaldırıldı.

¹⁷Petri şaş kalmıştı. Açan düşünârdi, ne annaması var bu görümün,

o adamnar, ani yollanmış Korniliydân, üürenmiştilâr, neredeydi Simonun evi, da durgundular dışankı tokatların önündâ.

¹⁸Onnar baarıp-sordular: «Burada mı konaklanêr Simon, angısına deerlâr Petri?»

¹⁹O vakıt, açan Petri düşünârdi bu görüm için, Ayoz Duh dedi ona: «Tâ, üç adam seni aarêêrlar.

²⁰Kalk, in aşaa da git onnarlan, hiç şüpeyâ koymayarak, zerâ Bän yolladım onnarı».

²¹Petri indi o adamnara da dedi: «Bänim o, kimi siz aarêêrsınız. Ne iş için geldiniz acaba?»

²²Onnar dedilâr: «Korniliy, asker üzbaşısı, Allahtan korkan dooru bir adam, beenilmiş hepsi iudey insanından, aldı sınırlamak bir ayoz angildân, ki teklif etsin seni kendi evinâ da seslesin, ne sän söyleyecân».

²³Petri teklif etti onnarı içyanına da konakladı.

Petri Korniliyin evindâ

İkinci günü Petri kalktı da yola çıktı onnarlan. Onunnan barabar gitti birkaç kardaş İoppiyadan.

²⁴Ertesi günü etiştirilâr onnar Kesariya kasabasına. Korniliy beklârdi onnarı kendi hısımnarınnan hem yakın dostlarinnan, angılarını teklif ettiydi.

²⁵Açan Petri girdi tokatlardan, Korniliy karşı çıktı ona da baş iiltti, düşüp onun ayaklarına.

²⁶Ama Petri kaldırdı onu da dedi: «Kalk, bän dâ insanım».

²⁷Taa lafederâk onunnan, girdi içeri, neredâ gördü çok insan toplu.

²⁸O dedi onnara: «Siz bilersiniz, ani iudey adetlerinâ karşı, ki onnar yannaşsınnar yabancılara eki dolaşsınnar onnara. Ama Allah bana açtı, ki bän saymayım kimseyi mındar yada diil pak.

²⁹Onuştan, açan teklif ettiniz, bän geldim hiç bir lafsız. Şimdi sorêrım: neçin çaarattınız beni?»

³⁰Ozaman Korniliy cuvap etti: «Dört gün geeri bu saada dooru /bän oruç tutardım, da/ dokuzuncu saatta dua edârdim kendi evimdâ. Ansızdan peydalandı benim önümdâ bir adam yalabık rubaylan.

³¹O dedi: „Korniliy, senin duan işidildi, da Allah aklına getirdi senin iiliklerini.

³²Şimdi yolla İoppiya kasabasına da çaar Simonu, angısına deniler Petri. O konaklanêr sepicî Simonun evindâ, deniz yanında. /O gelecek da annadacak sana/».

³³Osaat yolladım senin ardına, da islââ yaptın, ani geldin. Şimdi biz hepsimiz durêrız Allahın önündâ, ki sesleyelim hepsini, ne Saabi sınırladı sana».

*Petrinin nasaadı
Korniliyin evindâ*

³⁴Petri aldı lafi da dedi: «Hakına görerim, ani Allah kimseyâ pay tutmêêr,

³⁵ama herbir millettân insannar, ani Ondan korkêrlar hem yapêrlar dooruya görâ, beenilmiş Ondan.

³⁶Siz bilersiniz sözü, angısını O yolladı İzrail oollarına, annadarak ii haber usluluk için İsus Hristozlan, Angısı hepsinâ Saabi.

³⁷Bilersiniz işleri, ani oldu bütün İudeyada, başlayarak Galileya-

dan vaatizliktân sora, angısı için İoan nasaat etti,

³⁸nicâ Allah Ayoz Duhlan hem kudretlân yaaladı İsus Nazarettân, Angısı gezârdi erdân erâ, ilik yapıarak hem alıştırarak hepsini, kim diavolun baskısı altındaydı, zerâ Allah Onunnandı.

³⁹Biz şaadız hepsinâ bunnara, nelâr yaptı O iudeylerin erindâ hem İerusalimdâ. Sonda Onu öldürdülâr, asıp bir stavroza.

⁴⁰Üçüncü günü Allah diriltti hem yaptı, ani O açık gösterilsin

⁴¹diil hepsi insana, ama salt bizâ, şaatlara, ani Allahtan seçilmiş olduk, ani idik hem içtik Onunnan barabar Onun ölüdân dirilmesindân sora.

⁴²O sınırladı, nasaat hem şaatlık edelim insana, ani O sıralanmış Allahtan, daavacı dirilerâ hem ölülerâ olsun.

⁴³Hepsi proroklar Onun için şaatlık ederlâr, ani herkezin, kim Ona inanêr, günahları afedilir Onun adınnan».

⁴⁴Açan Petri butürlü lafedârdi, Ayoz Duh indi hepsinin üstünâ, kim seslârdi bu lafları.

⁴⁵Hepsi inancılar, kesiklilâr, ani geldilâr Petriylân, şaştılar, ani Ayoz Duhun baaşısı yabancı insannar üstünâ dâ döküler.

⁴⁶Zerâ işidârdilâr onnarı, türlü dillerdâ lafederâk hem Allahın büyüklüünü metinneyerâk. Ozaman Petri dedi:

⁴⁷«Var mı nicâ şimdi durgutmaa bunnarı suylan vaatizliktân, angıları kablettilâr Ayoz Duhu, nicâ dâ biz?»

⁴⁸Ondan sora sınırladı, vaatiz olsunnar İsus Hristozun adına. Sora yalvardılar, ki kalsın birkaç gün onnarlan.

* 10:9 Altıncı saat – gündüz saat 12.

Petrinin doorulanması İerusalimdä

11 Apostollar hem İudeyanın her tarafından kardaşlar işittilər, ani yabancılar da kablettilər Allahın sözünü.

²Da açan Petri İerusalimä döndü, kesiklik taraflıları takazaladılar onu

³da dedilər: «Sän gitmişin kesiksiz olannarın evinä da imäk imişin onnarlan beraber».

⁴Petri, baştan başlayarak, onnara hepsini sıravardır söledi da dedi:

⁵«Bulunurdum İoppiya kasabasında. Dua vakıdı gözlerim döndü da gördüm bir görünmök. Göktän inärdi nesä, ani benzärdi büyük bir çarşafa, ani sarkıdılardı dört köşesindän. Geldi benim yanıma kadar.

⁶Gözlerimi çarşafa dikip, islää baktım. Gördüm dört bacaklıları, canavarları, sürünenneri hem gök kuşlarını.

⁷Da işittim bir ses, ani dedi bana: „Petri, kalk, kes da i!“

⁸Ama bän cuvap ettim: „Olmaz, Saabi, hiç bir vakit bişey mindar hem diil pak girmedi aazıma“.

⁹Ama ses göktän ikinci sıra dedi bana: „Ne Allah pakladı, onu sayma mindar“.

¹⁰Bölä oldu üç sıra. Sora hepsi enidän alındı gökä.

¹¹Taman o vakit üç adam, yollanılan Kesariyadan bana, durgundular evin önündä, neredeydik biz.

¹²Ayoz Duh bana dedi gideyim onnarlan, hiç şüpelemeyeräk. Bu altı kardaş geldilər benimnän, bilä girdik o adamın evinä.

¹³O söledi bizä, nicä görmüş angili, angısı onun evindä peydalanmış da demiş ona: „Yolla İoppiya

kasabasına da teklif et Simonu, angısına deniler Petri.

¹⁴O söyleyecek sana sözleri, neylän sän kurtulacan hem hepsi senin evin“.

¹⁵Açan başladım lafetmää, onnarın üstünä indi Ayoz Duh, nicä dä baştan indi bizim üstümüzä.

¹⁶Ozaman aklıma getirdim Saabinin sözlerini: „İoan vaatiz etti suylan, ama siz vaatiz olacınız Ayoz Duhlan“.

¹⁷Çünkü Allah verdi onnara hep ölä baaşısı, nicä dä bizä, kim inandı Saabi İisus Hristoza, bän kimim, ki Allaha karşı durayım?»

¹⁸Sesleyip bu lafları, onnar uslandılar da metinnedilər Allahı, deyip: «Görünür, ani tayfännara da Allah verdi kolaylık, dönsünnär Ona günahlarından da yaşamak edensinnär».

*Varnava hem Saul
Antiohiya kasabasında*

¹⁹Onnar, ani daalıştyrdılar koolamak vakıdında, Stefanın öldürülmesindän sora, gittilər erdän erä Finikiya, Kipru hem Antiohiyaya kadar, haberleyerek Allahın sözünü salt iudeylerä.

²⁰Ama onnardan kimi adamnar vardı Kiprudan hem Kirinedän, angıları gittilər Antiohiya kasabasına da lafettilər urumnarlan, annadarak ii haberi Saabi İisus için.

²¹Saabinin eli onnarlandı. Çok insan inandılar da döndülär Saabiyä.

²²Onnar için haber etişti İerusalim klisesinä. Oradan yolladılar Varnavayı Antiohiya kasabasına.

²³Açan o, gelip orayı, gördü Allahın iivergisini, sevindi da üreklendirdi hepsini, karar alıp, verilsinnär Saabiyä.

²⁴Zerä Varnava ii bir adamdı, do-lu Ayoz Duhlan hem inannan. Da çok insan ekleştii Saabiyä.

²⁵Sora Varnava gitti Tars kasabasına, ki aarasın Saulu.

²⁶Bulup onu, getirdi Antiohiya kasabasına. Bütün yıl onnar, kliseylän toplamıp, çok insan ürettilər. En ilkin Antiohiyada üürenicilerä «hristian» adı verildi.

*Agav prorokluk eder
aaçlık için*

²⁷Bu vakit İerusalimdän Antiohiyaya geldilər proroklar.

²⁸Onnardan birisi, adı Agav, kalkıp haberedi Ayoz Duhlan, ani olacak büyük açlık bütün dünnedä, nicä da sora oldu imperator Klavdiyin vakıdında.

²⁹Ozaman üüreniciler kararladı herkezi, kuvedinä görä, yollasın yardım kardaşlara, angıları yaşardılar İudeyada.

³⁰Ölä da yaptılar. Varnavanın hem Saulun elinnän yolladılar bir yardım presviterlerä.

Petri kurtulêr kapandan

12 O vakit padişah İrod tutturdu klisedän kimisini, neetlenip onnara kötülük yapsın.

²O kılıçlan öldürttü İakovu, İoanın kardaşını.

³Görüp, ani iudeylär beenerlär bunu, ondan sora Hamursuz yortunun günnerindä tutturdu Petriyi dä.

⁴Arestat ettirdiktän sora kapana kapattı. Koydu dört bölük asker, beklesinnär onu. Bölüklerdä vardı dördär asker. Neetlenärdi Paskellä yortusundan sora çıkarmaa onu insanın önünä daava için.

⁵Petri bulunurdu bekçilik altında, kapanda. Ama klisä haşlak dua edärdi onun için Allaha.

⁶O gecä, nezaman ertesi günü İrod läüzümdü çıkarsın onu daavaya, Petri uyuyardı iki asker arasında baalı iki sincirlän, bekçiler dä beklerdiler kapanın kapusunda.

⁷Ansızdan Allahtan bir angil peydalandı, da bir şafk aydınattı odayı kapanda. Angil dürttü Petriyi bir yanına da, uyandırıp onu, dedi: «Çabuk kalk!» Sincirlär birdän düştüler onun ellerindän.

⁸Angil dedi ona: «Kuşan hem gii ayak kaplarını!» O ölä dä yaptı. Sora angil dedi: «Gii üst rubanı da gel benim ardıma!»

⁹Petri dışarı çıktı, gidip onun ardına, annamayarak, ani, ne yapêr angil, bu hakına aslı. O sanardı, ani görünmök görer.

¹⁰Açan geçtilär ilk hem ikinci bekçilii, etiştiler demir tokatlara, ani çıkêr kasaba içinä. Tokatlar kendiliindän açıldılar önnerindä. Onnar çıktılar da geçtilär bir sokak. Sora angil birdän yok oldu onun yanından.

¹¹Açan Petri geldi kendinä, dedi: «Şindi bän hakına görerim, ani Saabi yolladı angilini da kurtardı beni İrodun elindän hem hepsi belalardan, ne beklärdi iudey insanı, ki olsun benimnän».

¹²Annayıp, ne oldu, o gitti Mariyanın evinä, angısı İoanın – Mark denilenin – anasıydı, kimdä çoyu toplanmıştılar da dua edärdiler.

¹³Açan Petri urdu dışankı tokatlara, çıktı bir izmetçiye, adı Roda, ki baksın, kim urêr.

¹⁴Açan tanıdı Petrinin sesini, sevinmeliktän açmadı tokadı, ama

kaçarak gitti da söledi, ani Petri du-rêr tokatlarda.

¹⁵ Onnar dedilär ona: «Sän deli miysin?» Ama o bakardı annatsın, ani söledikleri aslı, onuştan onnar dedilär: «Bu olmalı onun angili».

¹⁶ Bu vakıt Petri hep urardı tokatlara. Ačan açtılar, görüp onu, daptur geldilär.

¹⁷ Petri yaptı elinnän nişan, ki sus-sunnar. Sora annattı, nicä Saabi çıkardı onu zındandan, da dedi: «Söleyiniz İakova hem kardaşlara bu oluşlar için». Sora kendisi çıktı da gitti başka erä.

¹⁸ Ačan aydınlandı, askerlerin arasında bir büyük kaçınmak oldu, bakardılar annasınnar, ne oldu Petriylän.

¹⁹ İrod aarattı onu hererdä, da, açan bulamadı, bekçileri soruşa çekti da sımarladı, öldürülsünnär. Sora kendi gitti İudeyadan Kesariya kasabasına da orada kaldı.

İrod öler bir çirkin ölümünän

²⁰ İrod pek üfkeliydi Tir hem Sidon kasabasından insana. Onnar, annaşıp, geldilär İrodlan görüşmää. Kendi tarafına çevirdilär Vlastı, ani bakardı padişahın binasını. İstedilär barışmak yapmaa, zerä onların memleketi beslenärdi padişahın memleketindän.

²¹ Bir koyulmuş gündä İrod giidi padişah rubalarını, da, oturup padişah skemnesindä, başladı lafetmää insanın önündä.

²² İnsan baarardı: «Bu ses diil adamın, ama Allahın!»

²³ Saabidän bir angil hemen birdän çarptı onu, zerä o yapmıştı, ki

metinnesinnär onu, ama diil Allahı. Onu kurtlar idi, da o öldü.

²⁴ Ama Allahın sözü her tarafa daalardı hem ilerlärdi.

²⁵ Varnava hem Saul, izmetlerini tamannadıktan sora, döndülär İerusalimdän geeri, alıp kendilerinnän İoanı, angısına deniler Mark.

Varnava hem Saul yollanêrlar nasaat etmää

13 Antiohiyada, oradaki klisedä vardı kimi proroklar hem üüredicilär: Varnava; Simon, angısına denilärdi Niger; Luşiy, Kirinä kasabasından; Manain, angısı büüdü İrod beylän barabar; hem Saul.

² Ačan izmet edärdilär Saabiyä hem oruç tutardılar, Ayoz Duh dedi: «Ayırın Bana Varnavayı hem Saulu o işä, ani Bän çaardım onnarı».

³ Oruştan hem duadan sora koydular ellerini onların üstünä da kol-verdilär onnarı.

Saul hem Varnava Kipruda

⁴ Varnava hem Saul, yollanmış Ayoz Duhtan, geldilär Selevkiyâ kasabasına. Oradan geçtilär gemiylän Kipru adasına.

⁵ Etiştinyän Salamin kasabasına, haberledilär Allahın sözünü iudey sinagogalarında. İoanı almıştılar yardımcı kendilerine.

⁶ Bütün adayı aykırıldılar Paf kasabasına kadar. Orada uuradılar bir iudey büücüsü, bir yalancı prorok üstünä. Onun adı Variisus.

⁷ O prokonsul* Sergiy Pavlinin, akıllı bir adamın, çevresindeydi.

Prokonsul çaardı Varnavayı hem Saulu, zerä istärdi işitsin Allahın sözünü.

⁸ Ama Variisus, angısının öbür adı – Elima, «büücü» maanasında, karşı durardı onnara, da bakardı saptırsın prokonsulu inandan.

⁹ Ozaman Saul, ani adı Pavli, dolu Ayoz Duhlan, baktı uz onun gözle-rinä da dedi:

¹⁰ «Adam, dolu hertürlü şalvirlik-län hem kötülöklän, diavolun oolu, duşman herbir doorulaa! Durgun-mayacan mı sän yalan söylemää Allahın düz yolu için?

¹¹ Şindi Saabinin eli sana karşı. Sän köör olacan da görmeyecän gün şafkı-nı bir parça vakıt». Birdän bir duman, bir karannık çöktü Elimanın üstünä, da o, dönüp ötää-buyanı, aarardı in-sannarı, götürsün onu elindän.

¹² Ačan prokonsul gördü, ne oldu, çok şaştı Saabinin üüretmesinä da inandı.

Pergä hem Pisidiya Antiohiya kasabalarında

¹³ Pavli hem kafadarları yollandı-lar gemiylän Paftan da gittilär Pergä kasabasına, ani Pamfiliya erindä. İoan sa ayrıldı onnardan da döndü geeri İerusalimä.

¹⁴ Onnar Pergedän çıktılar da, er-dän erä gezeräk, gittilär Pisidiya An-tiohiya kasabasına. Cumertesi günü girdilär sinagoga içinä da oturdular.

¹⁵ Ačan okunurdu Zakon hem pro-kokların yazılarından, sinagoganın öndercileri yolladılar, ki sorsunnar onnara: «Kardaşlar, eer varsaydı bir nasaadınız insana, söyleyin».

¹⁶ Pavli kalktı, yaptı nişan elinnän da dedi: «İzrailin adamnarı hem Al-lahtan korkannar, sesleyin!

¹⁷ Bu halkın, İzrailin, Allahı bi-zim bobalarımızı ayırdı da büük bir millet yaptı, açan Mısırdä yaşardı-lar. Sora Kendi kaavi elinnän ora-dan onnarı çıkardı.

¹⁸ Kırk yıla yakın doyurdu onnarı çol erdä.

¹⁹ Edi millet yok etti Hanaan mem-leketindä, erlerini payetti, verip on-nara.

²⁰ Ondan sora, bir dörtüz elli yıl yollardı onnara izmetkerlerini pro-rok Samuilin vakıdına kadar.

²¹ Sora onnar istedilär padişah. Al-lah verdi onnara Saulu, Kisin oolu-nu, Veniaminin tamızlıundan. O kırk yıl padişahlık etti.

²² Ondan sora Allah kaldırdı on-nara padişah Davidi, angısı için saat-lık etti, deyip: „Buldum bir adam kendi üreemä görä, İesseyin oolunu, Davidi, angısı yapacak hepsini, ne Bän isterim“.

²³ Davidin senselesindän Allah adamasına görä kaldırdı İzrail insa-nına bir Kurtarıcı – İisusu.

²⁴ Onun gelmesinin önu sora İoan nasaat etti hepsi İzrail insanına, ani läüzüm dönsünnär günahlarından Al-laha da vaatiz olsunnar.

²⁵ İoan kendi izmetçiliinin bitki-sindä dedi: „Kimim, siz sanêrsınız beni? Bän diilim Hristos, ama ben-dän sora geler Birisi, Angısının bän diilim yakışıklı çözmää ayak kapla-rımı“.

²⁶ Kardaşlar, Avraamın sensele-sindän gelennär hem Allahtan kor-kannar, bizä* yollanıldı haber bu kurtulmak için.

²⁷ Zerä İerusalimdä yaşayannar hem onların öndercileri İisusu tanı-madılar, daava kestilär Ona da bölä

* 13:7 Prokonsul – kullanıcı.

tamannadılar prorokların sözlerini, ani her cumertesi okunêr.

²⁸Bulamadılar ölüm için bir de kabaat Onda, ama hep okadar istedi-lâr, ki Pilat cezasın Onu ölümnän.

²⁹Açan tamannadılar hepsini, ne yazılıydı Onun için, indirdilâr Onu stavrozdan da koydular mezar içinä.

³⁰Ama Allah diriltti Onu ölüdän.

³¹O çok vakıt gösterildi onnara, kim Onunnan barabar Galileyadan İerusalimä geldiylâr, ani büün Onun şaatları insanın önündä.

³²Biz haberleeriz sizä İi Haberi, ne adanmıştı Allahtan bobalarımıza.

³³O tamannadı bu adamasını bizä, Kendi uşaklarına, açan kaldırdı İisusu. Nicä var yazılı ikinci Psal-mada: „Sän Benim Oolumsun, büün Senin boban oldum“.

³⁴Allah diriltti Onu ölüdän, ölä ki Onun güüdesi hiç bir vakıt çürü-meyecek, da bunun için bölä dedi: „Bän bir inanç sevgiylän davranacam Sana, nicä adadım Davidä“.

³⁵Onuştan başka bir Psalmada deer: „İzin vermeyecän, ki Senin Ayozunun güüdesi çürüsün“.

³⁶David, izmet edip kendi vakı-dında insana Allahın ii istediinä gö-rä, geçindi, sora gömüldü kendi bo-baların yanında, da güüdesi çürüdü.

³⁷Ama Onu, Kimi Allah diriltti, Onun güüdesi çürümedi.

³⁸Ölä ki, biläsiniz, kardaşlar, ki salt Ona verileräk sizä habeler, ani var nicä günahlarınız afedilsin,

³⁹da paklanasınız hepsindän, ne-dän paklamadı Moiseyin Zakonu.

⁴⁰Onuştan bakın, gelmesin başı-nıza, ne söylenmiş proroklardan:

⁴¹„Bakın siz, gülmää alannar, şa-şın hem yok olun, zerä yapêrım Bän

ölä iş sizin vakıtta, ani hiç inanma-yaceydınız, eer birkimsey söleseydi sizä“».

⁴²Onnar sinagogadan çıktıynan dışarı, insan yalvarardı, ki gelän cu-mertesinä dä lafetsinnâr hep bu işlâr için.

⁴³Açan toplantı daalıştı, çok iudey hem dinni yabancılar, kim dönmüş-tü iudey dininä, gittilâr Pavlinin hem Varnavanın ardına, angıları durdu-lar lafa onnarlan da bakardılar inan-dırmaa onnarı, ki ileri dooru veril-sinnâr Allahın iivergisinä.

⁴⁴Gelän cumertesi yakın bütün ka-saba insanı toplandı seslemää Saabi-nin sözünü.

⁴⁵İudeylâr, görüp kalabalı, kıs-kandılar. Karşı lafettilâr Pavlinin söz-lerinä hem kötiledilâr onu.

⁴⁶Ama Pavli hem Varnava girgin dedilâr: «İlkin sizä lââzımdı sölen-sin Allahın sözü, ama çünkü siz onu ret edersiniz da istâmeersiniz kab-letmää diveç yaşamak, onuştan biz döneriz başka milletlerä.

⁴⁷Zerä bölä sımarladı bizä Saabi: „Koydum seni şafk edäsin milletle-rä da kurtulmayı götüräsin erin ke-narınadan“».

⁴⁸İudey olmayannar, açan işitti-lâr bunu, sevindilâr hem metinnedi-lâr Saabinin sözünü, da hepsi, kim sıralanmıştı diveç yaşamak için, inan-dılar.

⁴⁹Saabinin sözü bütün memle-kettä daaldı.

⁵⁰Ama iudeylâr debreştirdilâr dinni karıları, anılmışları kasabada, hem kasabanın öndercilerini. Başla-dılar koolamaa Pavliyi hem Varna-vayı da uurattılar onnarı kendi erle-rindän.

⁵¹Pavli hem Varnava silkilâr toz-ları ayaklarından, onnara azar gibi, da gittilâr İkonıya kasabasına.

⁵²Bu vakıt üürenicilâr sevinme-liklän hem Ayoz Duhlan doluy-dular.

İkoniyada

14 İkonıya kasabasında hep bu-türlü oldu. Pavli hem Varna-va girdilâr iudey sinagogasına da la-fettilâr ölä, ani inandı çok insan iudeylerdän hem urumnardan.

²Ama o iudeylâr, angıları inan-madılar, debreştirdilâr tayfännarı da çevirdilâr onnarın üreklerini kardaş-lara karşı.

³Hep okadar çok vakıt kalıp ora-da, lafettilâr kıyışmaklan Saabi için, Angısı inandırırdı sözü Kendi iiver-gisi için da verirdi kuvet, onnarın el-lerinnän yapılıns meraklı nışannar hem şaşmaklı işlâr.

⁴İnsan kasaba içinde bölündü. Ki-misi iudeylerin, kimisi apostolların tarafındaydı.

⁵Tayfännar hem iudeylâr zaabit-lerinnän bilä neetlendilâr zeetlesin-nâr da öldürsünnâr taşlan apostolları.

⁶Apostollar annadılar bunu da kaç-tılar Likaoniya, Listra hem Derviya kasabalarına hem dolay erlerinä.

⁷Bu erlerdä onnar annattılar İi Haberi.

Listrada hem Derviyada

⁸Listra kasabasında vardı bir adam, sakat ayaklarından. O duumaktan hiç gezmemişti.

⁹O, oturup erdä, seslârdi, ne sö-leer Pavli. Pavli baktı uz onun göz-lerinä, gördü, ani onda var inan saa olmaa deyni,

¹⁰da büyük bir seslän ona dedi: «Sana deerim, Saabi İisus Hristo-zun adınnan, kalk ayakça!» O adam çabuk kalktı ayakça da başladı gezmää.

¹¹İnsannar, görüp, ne yaptı Pavli, kaldırdılar bir büyük ses da Likaon dilindä dedilâr: «Allahlar indilâr ara-mıza adama benzâr!»

¹²Varnavaya ad koydular Zevs, ama Pavliyä Ermis, zerä bu lafet-meklerdä kullanıcıydı.

¹³Zevsin ayoz binası bulunardı kasabanın hemen dışında. Zevsin po-pazı getirdi ayoz bina tokatlarına öküzleri hem feneçleri, isteyip in-sannan barabar kurban getirsin.

¹⁴Ama apostollar, Varnava hem Pavli, işidip bunu, yırttılar kendi ru-balarını korkudan, hızlandılar insan içinä da baardılar:

¹⁵«Adamnar, neçin bunu yapêr-sınız? Biz sizin gibi insanız. Biz sizä ii haber getireriz, ki dönäsiniz boşu-na işlerdän diri Allaha, Ona, Kim yarattı gökü, eri, denizi hem hepsi-ni, ne var onnarda.

¹⁶Allah evelki vakıtlarda braktı, hepsi milletlâr gitsinnâr kendi yolla-rında.

¹⁷Ama hiç durgunmadı şaatlık vermää kendisi için, zerä yaptı iilik, verdi yaamur göktän hem bereket, bolluktan imäk verdi hem sevindirdi üreklerinizi».

¹⁸Bu laflarlan bilä hemen-hemen durgudabilidilâr insanı kurban getir-mektän onnara.

¹⁹Antiohiya hem İkonıya kasaba-larından geldi birkaç iudey da, in-sanı kendi taraflarına çekip, düüdü-lâr Pavliyi taşlan, sora sanarak, ani öldü, sürüdüldü kasabadan dışarı.

²⁰ Ama Pavlinin üürenicileri toplandılar dolayına, da o, kalkıp, girdi kasaba içinä. İkinci günü Varnavaylan gittilär Derviya kasabasına.

²¹ Annattılar İi Haberi bu kasaba-da da edendilär çok üürenici.

Antiohiya kasabasına dönüŝ

Sora döndülär geeri Listra, İkoniya hem Antiohiya kasabalarına.

²² Üürenicileri duhça kaaviledilär hem üreklendirdilär, ki inanda kalsınlar. Dedilär, ani läözüm çok acılardan geçelim, ki Allahın Padiŝahlına giräbilelim.

²³ Herbir klisedä ayırdılar presviterleri, dua edip hem oruç tutup, verdilär onnarı Saabinin elinä, Angısına inandılar.

²⁴ Ondan sora geçtilär Pisidiyadan da etiŝtilär Pamfiliya erinä.

²⁵ Haberledilär Saabinin sözünü Pergä kasabasında, sora gittilär Attaliya kasabasına.

²⁶ Oradan gemiyän üzdülär Antiohiya kasabasına, neredä baştan verilmiŝtilär Allahın iivergisinä o iş için, ne şindi tamannadılar.

²⁷ Etiŝip orayı, topladılar kliseyi da annattılar hepsini, ne Allah yaptı onnarlan hem nicä açtı başka milletlerä inan kapusunu.

²⁸ Orada kaldılar üürenicilerlän çok vakıt.

İerusalimä toplantı kesiklik için

15 Kimisi, İudeyadan gelennär, üüredärdilär kardaşları, ani, eer kesiklik yapmarsaydılar Moiseyin sırasına görä, yok nasıl kurtulsınlar.

² Onnarın hem Pavliylän Varnavanın arasında oldu büük kavga hem

dartıŝmak. Kardaşlar onun için kararladılar, ani Pavliylän Varnava hem taa birkaç adam onnardan, gitsinnär apostollara hem presviterlerä İerusalimä da sorsunnar bunun için.

³ Klisä onnarı yola geçirdiktän sora onnar geçti Finikiyadan hem Samariyadan, söleyerek, nicä tayfännar Allaha döndülär. Bununnan çok sevindirdilär hepsi kardaşları.

⁴ Etiŝtilär İerusalimä, kabul oldular klisedän, apostollardan hem presviterlerdän. Annattılar hepsini, ne Allah yaptı onnarlan, /hem nicä tayfännara açıldı inan kapusu/.

⁵ Ozaman kimisi inancılardan, fariseylerin bölümündän, kalktılar da dedilär: «Tayfännar, kim inandı, läözüm kabletsinnär kesiklik hem tutsunnar Moiseyin Zakonunu».

⁶ Apostollar hem presviterlär toplandılar, ki baksınlar bu soruŝu.

⁷ Çok laftan sora Petri, kalkıp, dedi: «Kardaşlar, bilersiniz, ani Allah bir parça vakıt geeri sizin aranızdan beni ayırdı, ki benim aazımdan tayfännar Allahın sözünü işitsinnär da İi Haberi inansınlar.

⁸ Allah, Angısı biler herkezin üreeni, gösterdi, ani kableder onnarı, baaŝlayıp onnara Ayož Duhu, nicä dä bizä.

⁹ Onnarın hem bizim aramızda hiç bir ayırmak yapmadı. İnannan pakladı onnarın üreklerini.

¹⁰ şindi neçin siz deneersiniz Allahı da isteersiniz koymaa üürenicilerin boynusuna bir boyunduruk, angısını taşıyamadı ne bizim bobalarımız, ne dä biz?

¹¹ Biz inanêrız, ani nicä biz, hep ölä onnar da, kurtulêrız Saabi İisus Hristozun iivergisinnän».

¹² Hepsi insan sustu da sesledilär Varnavaı hem Pavliyi. Bunnar annattılar hepsi nişannar için hem şaşmaklı işlär için, ani Allah onnarın yardımınan tayfännarın arasında yaptı.

¹³ Onnarın lafından sora İakov aldı lafi da dedi: «Kardaşlar, sesleyiniz beni!

¹⁴ Simon annattı, nicä Allah da baştan bakışını tayfännara çevirdi, ki onnarın arasından toplansın Kendi adına bir halk.

¹⁵ Nicä prorokların sözleri dä yazılı:

¹⁶ „Ondan sora döncäm da enidän kaldıracam Davidin evini, enidän yapacam yıkıntılarını da erinä erleŝtirecäm,

¹⁷ ki aarasınlar Saabiye kalan insannar hem hepsi milletlär, angılarını çardım, Benim olsunlar deyni,

¹⁸ deer Saabi“, ani baştan bildirdi bunnarı.

¹⁹ Onuştan bän sayêrım, ki düşmeer yapalım zorluk tayfännara, kim döner Allaha.

²⁰ Ama yazalım onnara korunsunnar imeklerden, ani mindarlanmış idollarlan, bulmuş hayvan etindän, kandan, hem orospuluktan, /yapmasınlar başkasına onu, ne istämeerlär kendilerine/.

²¹ Çünkü taa evel vakıtlardan herbir kasabada var adamnar, angıları nasaat ederlär Moiseyin Zakonunu, ani okunêr her cumertesi sinagoga-larda».

Apostolların kiyadı

²² Ozaman apostollar hem presviterlär hem bütün klisä kayıl oldular, ayırsınlar kendi aralarından birkaç kişi da yollasınlar onnarı geeri An-

tiohiyaya Pavliylän hem Varnavaylan barabar. Ayırdılar İudayı, angısına deerlär Varsava, hem Silayı – saygılı adamnarı kardaşların arasında.

²³ Yazıp, yolladılar onnarlan bölä bir kiyat: «Biz, apostollar hem presviterlär hem kardaşlar, seläm yollêrız sizä, tayfännardan kardaşlara, Antiohiyada, Siriyada hem Kilikiyada yaŝayannara.

²⁴ Biz işittik, ani kimi insannar, kim bizim aramızdan çıktı, ama bizdän yollanmadılar, sizi raatsız ederlär ölä laflarlan da dolaŝtırêrlar sizi, /üürederek sizi kesiklik kabledäsiniz hem tutasınız Moiseyin zakonunu/.

²⁵ Onuştan biz hepsimiz annaŝık ayıralım birkaç adam da yollayalım sizä bizim sevgili Varnavaylan hem Pavliylän barabar,

²⁶ onnarlan, kim koydu ortalaa kendi yaŝamasını bizim Saabi İisus Hristozun adı için.

²⁷ Ölä, ki yollêrız İudayı hem Silayı sizä, angıları annadaceklar hep bu sorular için aazdan.

²⁸ Zerä Ayož Duh hem biz ii saydık, ki koymayalım sizä başka bir aarlık, läözümün işlerden kaarä:

²⁹ korunasınız imeklerden, ani baaşlanmış idollara, kandan, bulmuş hayvan etindän, hem orospuluktan, /da yapmayasınız başkasına, ne istämeersiniz kendinizä/. Bunnardan korunarsaydınız, ii yapacınız».

³⁰ Onnar, yola çıkıp, Antiohiya kasabasına gittilär, neredä toplayıp insanı, kiyadı verdilär.

³¹ Onnar, okuyup, sevindilär bu üreklendirici nasaat için.

³² İuda hem Sila, angılar kendileri dä proroktular, girginnettilär kardaşları, kaavilendirip türlü laflan.

³³Bir parça vakıttan sora kardaşları usluluklan kolverdilär, ki geeri dönsünnär onnara, kimdän yollanmıştılar.

³⁴Ama Sila sa orada kalsın taa ii. İüda yalnız İerusalimä geeri döndü./

³⁵Pavli hem Varnava kaldılar Antiohiyada, üürettillär insanı da başka çok kişilärlän bilä annattılar ii haberi Saabinin sözü için.

Pavli hem Varnavanın annaşmazlı

³⁶Birkaç gündän sora Pavli dedi Varnavaya: «Haydi, gidelim enidän da dolaşalım kardaşlarımızı herbir kasabada, neredä nasaat ettik Saabinin sözünü. Bakalım, onnar nasıl yaşêrlar».

³⁷Varnava istärdi, alsınnar onnarlan İoanı, angısına deniler Mark,

³⁸ama Pavli sayardı, ki ii olmayacak alsınnar onu, kim atıldı onnarndan Pamfiliyada da işä gitmedi.

³⁹Oldu ölä büyük bir kavga, ani sonda ayırıldılar biri-birindän. Varnava aldı Markı, da gemiylän üzdülär Kıpru adasına.

⁴⁰Ama Pavli ayırdı Silayı, da kardaşlar, verip onnarı Saabinin iivergisinä, yola gittilär.

⁴¹Geçip Sıriyadan hem Kilikiyadan, kaaviledilär kliseleri.

Timofey

16 Sonda Pavli etişti Derviya hem Listra kasabalarına. Orada vardı bir üürenici, adı Timofey. Onun anası bir inancı karı iudeylerdän, ama bobası urumnardandı.

²Kardaşlar Listra hem İkonıya kasabalarından Timofeyi metettillär.

³Pavli, çünkü istärdi onu alsın kendisinnän, yaptırdı ona kesiklik, iudeylerin beterinä, anguları yaşar-

dılar orada, zerä hepsi bilärdi, ani onun bobası urum.

⁴Geçeräk kasabalardan, onnar üürettillär kardaşları kayıl olsunnar karara, ne almıştılar apostollar hem presviterlär İerusalimä.

⁵Butakım kliselär kaavilenärdilär inanda, da gün gündän zeedelenärdi sayısı.

Pavlinin görümü Makedoniya için

⁶Ayoz Duh brakmadı onnarı, nasaat etsinnär Allahın sözünü Asiyada, onuştan geçtilär Frigiya hem Galatiya erlerindän.

⁷Etiştinyän Misiya sınırına, istedilär gitmää Vifiniyaya, ama İisusun Duhu izin vermedi.

⁸Geçtilär Misiyadan da gittilär Troada kasabasına.

⁹Pavli gecä gördü bir görüm. Bir adam Makedoniyadan, önündä durup, yalvarardı: «Geç Makedoniyaya da yardım et bizä».

¹⁰Pavlinin görümündän sora biz hemen baktık gidelim Makedoniyaya, zerä annadık, ani Allah çaarêr bizi, ki orada annadalım İi Haberi.

Lidiya İi Haberi inanêr

¹¹Yollanıp Troada kasabasından, biz üzdük gemiylän uz Samofrakiya adasına, ikinci günü etiştik Neapolis kasabasına.

¹²Ordan gittik Filip kasabasına, angısı Roma koloniyası Makedonıyanın ilk bölümündä. Bu kasabada durduk birkaç gün.

¹³Cumertesi günü çıktık kasaba tokatlarından dışarı bir akarsu boyuna, neredä düşündük, bir dua eri var. Oturup orada, başladık lafetmää karırlan, ani geldilär.

¹⁴Allahtan korkan bir karı, adı Lidiya, kıp-kırmızı bez satıcısıydı Fiyatıra kasabasından, seslärdi bizi. Saabi açtı onun üreeni, ki esap alsın Pavlinin laflarını.

¹⁵O hem evdekileri vaatiz olduktan sora yalvarıp dedi bizä: «Eer beni inancı Saabiyä kabledirsenez, gelin evimä da kalın bendä». Da çevirdi bizi.

Pavli hem Sila kapanda

¹⁶Bir sıra oldu, açan gidärdik dua erinä, karşı çıktı bizä bir izmetkär-kız, angısında vardı falcılık duhu. O falcılınnan büyük kazanç getirärdi çorbacılarına.

¹⁷Takışıp Pavlinin hem bizim ardimıza, bu izmetkär-kız baarardı: «Bu insannar Pek üüsek Allahın ırakları, anguları haberleerlär sizä kurtulmak yolunu».

¹⁸Bunu çok sıra yaptı. Pavli, bıkıp, üfkelendi, döndü da dedi fena duha: «İisus Hristozun adınnan deerim, çık ondan!» Fena duh çıktı o kıpımda.

¹⁹Çorbacıları, görüp, ani kaybel-di kazançtan umutları, tuttular Pavliyi hem Silayı da sürüdülär merkez meydana, kasabanın zaabitlerinä,

²⁰Verip onnarın elinä, dedilär: «Bu adamnar, iudeylär, debreştirerlär insanı bizim kasabada.

²¹Onnar üürederlär adetleri, ne biz, romalılar, düşmeer kabledelim hem dä tamannayalım».

²²İnsan kalktı Pavliyä hem Silaya karşı. Zaabitlär, yırttırıp onnarın rubalarını, sımardılär düüsünnär onnarı fişkannan.

²³Pek kötü düüyüp, attılar sora onnarı kapana. Sımardılär zından

bekçisinä, ki baksın, ii korusun onnarı.

²⁴Kabledip bu emiri, bekçi kapadı onnarı zındanın içyandakı bölmesinä da ayaklarını bukaalarlan kitledi.

²⁵Yakın gecä yarısı Pavli hem Sila dua edärdilär hem Allahı metedärdilär, kapancılar da onnarı seslärdilär.

²⁶Ap-ansızdan oldu ölä bir büyük er tepremesi, ani zından sallandı temelädän. Birdän hepsi kapular açıldı, hepsi bukaalar çözüldü.

²⁷Zından bekçisi uyandı, görüp zındanın kapularını açık, çıkardı kılıcını kendi-kendini öldürsün, çünkü sandı, ani kapancılar kaçtı.

²⁸Pavli pek baardı: «Yapma kendinä zarar, zerä biz hepsimiz buradayız!»

²⁹Bekçi istedi şafk, kaçarak girdi içyanına, da titireyeräk düştü Pavlinin hem Silanın ayaklarına.

³⁰Çıkarıp onnarı dışarı, dedi: «Çorbacılarım, ne düşer yapayım, ki kurtulayım?»

³¹Onnar dedilär: «İnan Saabi İisus Hristoza da kurtulacan sän hem bütün senin evin».

³²Nasaat ettilär Saabinin sözünü ona hem hepsinä, kim onun evindäydi.

³³O gecä bekçi alıp-yıkadı onnarın yaralarını, da o saat vaatiz oldu kendisi hem hepsi onun evdekileri.

³⁴Pavliyi hem Silayı kendi evinä buyur etti, sofranı onnara koydu da sevindi bütün evinnän, ani Allaha inandı.

Pavli hem Sila kolveriler

³⁵Açan aydınlandı, zaabitlär yolladılar izmetçilerini, ani fişkan taşıyardı, desinnär: «Salver o adamnarı».

³⁶Zından bekçisi söledi bunu Pavliya da dedi: «Zaabitlär haber yolladılar, ki kolvereyim sizi. Onuştan çıkın şindi da gidin uslulukta».

³⁷Ama Pavli dedi onnara: «Bizi, Roma vatandaşlarını, daavasız hepsinin önündä düüdülär fişkannan, sora kapadılar zındana, ama şindi bakêrlar, saklı salversinnär mi? Olmaz bölä, ko kendileri gelip-çıkarsınar bizi».

³⁸İzmetçilär söledilär bu lafları zaabitlerä. Zaabitlär korktular, işidip, ani onnar Roma vatandaşlarıymış.

³⁹Geldilär, afetmäk istedilär, çıkardılar kapandan da, yalvarıp onnara, dedilär gitsinnär kasabadan.

⁴⁰Pavli hem Sila, çıkıp zından dan, gittilär Lidiyanın evinä. Orada görüştülär kardaşlarlan, girginnettülär onnari, sora yola gittilär.

Salonik kasabasında

17 Amfipolis hem Apolloniya kasabalarından geçtikten sora Pavli hem Sila geldilär Salonik kasabasına, neredä vardı iudeylerin sinagogası.

²Pavli, alışmasına görä, girdi sinagogaga içinä da üç cumertesi onnarlan lafetti, okuyarak Ayo Yazılardan.

³Açıkladı da gösterdi onnara, ani Hristos lääzımdı zeetlensin da öldüktän sora dirilsin. «Bu İisus, Angısı için sizä haberleerim, O Hristos», – deyärdi o.

⁴Kimisi onnardan, büyük bir sürü urum, ani korkardılar Allahtan, hem anılmış karılardan birkaçı, inandılar da geçtilär Pavlinin hem Silanın tarafına.

⁵Ama iudeylär, kim inanmadı, kısınaktan aldılar sokaklardan kimi

yaramaz insannardan, oldu büyük kalabalık, da debreştirdilär kasabayı. Üüşütülär İasonun evinä, baktılar Pavliyi hem Silayı çıkarmaa insanın önünä.

⁶Ama bulamadılar da sürüdülär İasonu hem taa birkaç kardaşı kasabanın zaabitleri önünä, baarıp: «Bunnar bulandırêrlar bütün dünneyi, şindi geldilär burayı da.

⁷İason konaklaa kabletti onnari. Hepsi karşı durêrlar Kesarın sarmalamasına. Deerlär, ani varmış bir başka padişah – İisus».

⁸Bölä laflarlan iudeylär debreştirdilär insanı hem kasabanın zaabitlerini.

⁹Zaabitlär salverdilär İasonu hem öbürlerini salt ondan sora, açan para aldılar.

Veriya kasabasında

¹⁰Gecä kardaşlar alatlan yolladılar Pavliyi hem Silayı Veriya kasabasına. Açan etiştülär orayı, girdilär iudeylerin sinagogalarına.

¹¹Bunnar taa açık fikirliydilär, nekadar iudeylär Saloniktä. Onnar kablettülär Allahın sözünü büyük havezlä. Her gün, araştırıp Ayo Yazıları, bakardılar annasınar, ölä mi, nicä söleler.

¹²Onnardan çoyu inandılar hem bir sürü urum karı-adam ii insannardan.

¹³Ama iudeylär Salonik kasabasından, açan annadılar, ani Pavli nasaat eder Allahın sözünü Veriya kasabasında da, geldilär orayı karışmalık yapsınar hem insanı debreştirsinnär.

¹⁴Kardaşlar alatlan yolladılar Pavliyi deniz kenarına, ama Sila hem Timofey kaldılar Veriyada.

Pavli Afina kasabasında

¹⁵Pavliylän gidennär onu geçirdilär Afina kasabasından. Sora döndülär geeri bir sarmalamaklan, ki Sila hem Timofey gitsinnär Pavliya nekadar taa tez.

¹⁶Pavli, beklärkän onnari Afina kasabasında, duhunda derin bir acı duydu, görüp kasabayı, dolu idollan.

¹⁷Sinagoga içinä lafedärdi iudeylärlän hem Allahtan korkan insannan. Meydanda lafedärdi her gün, kiminnän karşı gelärdi.

¹⁸Kimisi Epikur hem Stoik filozoflarından onunnan atışmaa başladılar. Kimisi deyärdi: «Ne isteer sölesin bu boşuna lafedän?» Başkaları, işidip, ani o annadêr haberi İisus için hem Onun dirilmesi için, dedilär: «Allelem, o nasaat eder yabancı allahlar için».

¹⁹Alıp götördülär onu Areopaga* da dedilär: «Var mı nicä üürenelim, nasıl eni üüretmäk sän nasaat edersin?»

²⁰Sän söleersin kimi fasıl işlär için. İsteeriz bilmää, bunnarın annaması nedir?»

²¹Zerä hepsi Afinalılar hem kim orada yabancıardan bütün haylak vakıdı geçirip söldülär hem seslär dilär son eni haberleri.

Pavli Areopagda

²²Pavli durdu Areopagın ortasında da dedi: «Afinalılar! Bän görerim, ani her taraftan pek inancıysınız.

²³Gezinip, baktım, neyâ baş iildersiniz, uuradım bir kurbannık üstünä, neredä yazılı: „Bilinmeyän bir Allaha“. Bu Allahı, kimi siz bilme-

yeräk ikramnêersınız, Onu sizä haberleerim.

²⁴Bu Allah, Kim yarattı dünneyi hem hepsini, ne var, Odur, gökün hem erin Saabisi. O yaşamêer adam elinnän yapılı yapılarda.

²⁵Ona izmet etmää yoktur nicä adam elinnän, nicä açan Onun olur lääzımnı bişey için. O Kendisi hepsi insana yaşamak, soluk hem hepsini, ne lääzım, verer.

²⁶O bir insandan yarattı hepsi milletleri, yaşasınar bütün er üstündä. Sıraladı belli vakıtları hem sınırları, neredä lääzım yaşasınar,

²⁷ki aarasınar Allahı da, ellerinnän yoklayarak bulsunar, makar ki Allah diil uzak bizdän.

²⁸Biz Onda yaşêeriz, gezeriz, bulunêrız, nicä sizin peetçilerdän birisi dedi: „Biz dä Ondan çekileriz“.

²⁹Öleysä, ki Allahtan çekileriz, düşmeer sanalım, ani Allah benzeer altına, gümüşä eki taşā, ani yapılmış adam fikirinnän hem becermesinnän.

³⁰Allah koymêer esaba bilmezlik vakıdı geçmiştän, ama büün hepsi insana hererdä sarmarlêer, dönsünnär Ona günahlarından.

³¹Zerä O belli etti bir gün, ne zaman daava kesecek dünneyä doo- rulea görä bir Adamın aracılınnan, Kimi O Kendi ayırdı. Ki inandırabil- sin hepsi insanı, Onu diriltti ölü- dän».

³²Ölüdän dirilmäk için işidip, onnarın kimisi başladı gülmää almaa, ama başkaları dedilär: «Bunun için sesläriz seni başka kerä».

³³Butakım, Pavli çıktı onnarın arasından.

* 17:19 Areopag – baş daava eri.

³⁴Ama hep okadar kimisi, geçip onun tarafına, inandılar. Bunnarın arasında Dionisiy, Areopagin azası, bir karı, adı Damar, hem onnarlar başkaları da.

Korinf kasabasında

18 Ondan sora Pavli, Afınayı bırakıp, gitti Korinf kasabasına.

²Orada buldu bir iudey, adı Akila, ani duudu Pont dolayında. O az öncä İtaliyadan gelmişti karışınan, Priskillaylan, zerä imperator Klavdiy sınırladıydı hepsi iudeylär Roma kasabasından gitsinnär. Pavli onnara gitti.

³Çünkü onnarın zanaatları birtür-lüydü, Pavli onnarda kalıp, barabar işledi. Onnarın zanaatları çadır kurmasıydı.

⁴Her cumertesi Pavli lafedärdi sinagogada da inandırardı hem iudey-leri, hem urumnarı.

⁵Açan Sila hem Timofey geldiler Makedoniyadan, Pavli heptän verildi şaatlık etsin iudeylerä, annadıp onnara, ani İsus – Hristos.

⁶Çünkü iudeylär karşı durardı hem kötülärdi, Pavli silkti rubalarını azar gibi da dedi: «Siz cuvaplı kendi başınıza alêrsınız, bän kabaatsızım. Büündän beeri giderim yabancılara».

⁷Ordan çıktıktan sora girdi bir Allahtan korkan adamın evinä, adı Titiy İüst. Onun evi sinagoganın yanındaydı.

⁸Krisp, sinagoganın öndercisiydi, Saabiya bütün evinnän inandı. Korinflilerdän çok insan Pavliyi işittilär, inandılar da vaatiz oldular.

⁹Gecä vakıdı bir görümdä Saabi dedi Pavliya: «Korkma, ileri dooru lafet da hiç susma!

¹⁰Bän seninnänim, kimsey elini sana koyamayacak, ki kötülük yap-sın deyni, zerä Benim var çok insan-ım bu kasabada».

¹¹Pavli kaldı orada bir buçuk yıl, üürederäk onnarı Allahın sözünü.

¹²Açan Gallion oldu prokonsul Aha-yada, iudeylär birliktä kalktılar Pavliya karşı da götürdülär onu daava erinä.

¹³Onnar dedilär: «Bu adam inan-dırêr insanı, baş iiltsinnär Allaha za-kona karşı».

¹⁴Açan Pavli istedi lafetmäâ, Gal-lion dedi iudeylerä: «İudeylär! Eer olaydı bir haksızlık yada bir aar ka-baat, ozaman bän saburluklan sesle-yeceydim.

¹⁵Ama çünkü kavga olêr laflar için, adlar için hem kendi zakonunuz için, bu işleri bakın kendiniz. Bän hiç istämeerim karışmaa bunnara».

¹⁶Uurattı onnarı daava skemnesi erindän.

¹⁷Ozaman hepsi /urumnar/ tuttular Sosfeni, sinagoganın öndercisini, da düüdülär onu daava skemnesi önün-dä, ama Gallion bunu hiç esap almadı.

Pavli döner Antiohiya kasabasına

¹⁸Pavli kaldı hayli vakıt kardaş-larlan, sora söledi onnara «kalın saa-licaklan» da yola çıktı gemiylän Si-riya erlerinä dooru. Onunnan bilä gitti Priskilla hem Akila da. Öncä Pavli kırtırdı başını Kenhreyada bir adanmak için, ani adamıştı Allaha.

¹⁹Etişip Efes kasabasına, Pavli braktı onnarı orada, ama kendisi gir-di sinagogaya da lafetti iudeylärlän.

²⁰Onnar yalvardılar ona, ki kalsın orada taa çok vakıt, ama o istämedi.

²¹«Kalın saalicaklan» söledi hem dedi: «/Bän mutlak läâzım İerusalimdä

geçireyim gelän yortuyu, sora,/ eer olursaydı Allahın istedi, sizä geeri döncäm», da gemiylän gitti Efes kasabasından. /Akila hem Priskilla kaldılar Efestä./

²²Gelip Kesariya kasabasına, sora İerusalimä gitti dolaştı oradaki kiliseyi, sonda döndü Antiohiya kasabasına.

²³Bir parça vakıttan sora oradan yola çıktı da geçti sıravardır Galati-ya hem Frigiya erlerindän, kaavile-yeräk hepsi üürenicileri.

Apollos

²⁴Bir iudey, adı Apollos, duuma-sı Aleksandriya kasabasında, bir laf ustası, ani ii bilärdi Ayo Yazıları, geldi Efes kasabasına.

²⁵O üürenmişti Saabinin yolunu da haşlak duhlan nasaat edärdi İsus için, makar ki bilärdi sade İoanın vaatizliini.

²⁶Çeketti girgin lafetmäâ sinago-gada. Sesleyip onu, Priskilla hem Akila aldılar onu kendilerinnän da annattılar ona taa yakından Allahın yolunu.

²⁷Açan Apollos istedi gitmäâ Aha-ya erlerinä, kardaşlar ona ürek ver-dilär. Yolladılar kiyat oradaki üüre-nicilerä, ki kabletsinnär onu. O, eti-şip orayı, çok yardım etti Allahın iivergisinnän inancılara.

²⁸Zerä o hepsi insanın önündä ku-vetlän ensärdi iudeyleri da açardı Ayo Yazılardan dooruluu, ani İsus – Hristos Kendisi.

Efes kasabasında

19 Açan Apollos Korinf kasaba-sındaydı, Pavli geçti iç dolay-lardan da geldi Efes kasabasına. Ora-da buldu birkaç üürenici.

²O sordu onnara: «Kablettiniz mi Ayo Duhu, açan inandinız?» On-nar cuvap ettilär: «Biz hiç işitmedik Ayo Duh için».

³Ozaman sordu: «E ne vaatizlik-län vaatiz oldunuz?» Onnar cuvap ettilär: «İoanın vaatizliinnän».

⁴Pavli dedi: «İoan vaatiz edärdi onnarı, kim dönärdi günahlarından Allaha. O sölärdi insana, inansınnar ondan sora Gelenä, Ona, Kimä de-ner İsus».

⁵İşidip bunu, vaatiz oldular Saabi İsusun adına.

⁶Açan Pavli koydu ellerini onna-rın üstünä, indi Ayo Duh, da onnar başladılar başka dillerdä lafetmäâ hem prorokluk etmäâ.

⁷Onnar hepsi bir oniki adamdı.

⁸Sora girdi sinagoga içinä da üç ay insana korkusuz annadardı hem inandırardı Allahın Padişahlımı.

⁹Ama çünkü bir boyu çetinnett-ilär üreklerini da inanmadılar, fena lafederäk insanın önündä Allahın yolunu, Pavli braktı onnarı, ayırdı kendi üürenicilerini da her gün lafe-därdi Tiranın salonunda.

¹⁰Bölä tuttu iki yıla kadar. Ölä hepsi Asiyada, hem iudeylär, hem urumnar, işittilär Allahın sözünü.

¹¹Allah yaptı görülmemiş kud-retli işlär Pavlinin ellerinnän.

¹²Ona kadar, ani basmalar yada parçalar, neyä diimişti o, açan gö-türülüp koyulurdu hastalara, onnar alışardı hastalıktan hem fena duh-lardan kurtulurdu.

¹³Kimisi iudey büücülerdän, ani erdän erä gezärdilär, baktılar fayda-lanmaa Saabi İsusun adınnan, ki alıştırsınnar, kimdä vardı fena duh, deyeräk: «Emir ederim sizä İsusun

adınan, Angısını Pavli haberleer, dışarı çıkasınız».

¹⁴Bunu yapardı Skeva adlı bir iudey büyük popazın edi oolu.

¹⁵Ama fena duh cuvap etti: «İsusu tanıyêrım, Pavliyi da bilerim, ama siz kimsiniz?»

¹⁶O adam, kimdâ vardı fena duh, atıldı onların üstünâ da hepsini, üsteleyip, ölä ensedi, ani onnar çıplak hem yaralı kaçtılar o evdân.

¹⁷Bu oluş için haber etişti hepsi iudeylêrâ hem urumnara, angıları yaşardılar Efes kasabasında. Bir korku hepsini aldı, da Saabi İsusun adı büyük bir saygı kazandı.

¹⁸Çoyu onnardan, kim inandı, ge-lârdilêr, şaatlık edip, açardılar kendi kötü yaptıklarını.

¹⁹Çoyu onnardan, kim büücülük edârdi, getirildêr kıyatlarını da yak-tılar hepsinin önündâ. Açan sayıldı kıyatların paası, çıktı elli bin gümüş.

²⁰Bölâ kuvetlân Allahın sözü daa-lardı hem kaavilenârdi.

Kalkınmak Efes kasabasında

²¹Açan bu işlêr oldu, Pavli kararladı, Makedoniya hem Ahaya erle-rindân geçip, İerusalimâ gitsin. O dedi: «İerusalimdân sora Roma kasabasını da göreyim giderim».

²²Onun yardımcılarında ikisini yolladı Makedoniyaya, Timofeyi hem Erastı, ama kendisi kaldı bir parça vakıt Asiyada.

²³O vakıt oldu bir büyük kalkın-mak Saabının yoluna karşı.

²⁴Bir gümüş ustası, adı Dimitri, yapardı gümüştân Artemida* ayoz

binanın maketlerini, zanaatçıları bu iş-tân çok para kazandırardı.

²⁵O topladı zanaatçıları hem hep-sini, kim yapardı buna benzêr işlêr, da dedi onnara: «Arkadaşlar, biler-siniz, ani bizim zanaat kazanç bizâ getirer,

²⁶ama görersiniz hem işidersiniz, ani Pavli, diil sade Efes kasabası-da, ama yakın bütün Asiyada çok insanı inandırıp-saptırdı, deyip, ani adam elinnân yapılı allahlar – diil hakına allahlar.

²⁷Diil sade, ani bizim zanaat say-gısı düşer, ama büyük allahın, Ar-te-midanın, ayoz binası da artık hiç bi-şey sayılmayacak. Onun büyüklüü, angısını ikramnêêr bütün Asiya hem dünnâ, yok olacak».

²⁸Bunu sesleyennêr üfkeylân dol-dular da başladılar baarmaa: «Büük-tür Efesli Artemida!»

²⁹Bütün kasaba karıştı. İnsan tut-tu makedoniyalıları, Gayı hem Aris-tarhı, Pavlinin yoldaşlarını da bir-likte üüştülêr teatru içinâ.

³⁰Pavli baktı çıksın insan karşı-sı-na, ama üürenicilêr kolvermedilêr.

³¹Asiyanın öndercilerindân, kim Pavliylân dosttu, haber yolladılar, yalvarıp gösterilmesin teatru-da.

³²Kimisi baarardı bir türlü, baş-kası – başka türlü. Zerâ toplantı bir alak-bulaktı, çoyu hiç bilmârdi, ne-çin toplandılar.

³³Açan iudeylêr karşıya çıkardı-lar Aleksandruyu, kimisi insandan sandılar, ani onun bu iş-tâ var karış-malı. Aleksandru elinnân nışan yap-tı, ki isteer korunmak için lafetmâ.

* 19:24 Artemida – urumnarın büyük allahkasi. Latincâ adı Diana. Onun en büyük ayoz bi-nası Efes kasabasıdaydı.

³⁴Ama annayıp, ani o iudeylêrdân, hepsi bir seslân yakın iki saat baar-dılar: «Büüktür Efesli Artemida!»

³⁵Kasabanın sekretarı uslandırdı insanı da dedi: «Efeslilêr! Acaba kim bilmeer, ani Efes kasabası büyük Ar-temidanın ayoz binanın koruyucusu hem onun taşının, ani göktân düştü?»

³⁶Çünkü bunnarı kimsey inkâr edâmâz, lââzım uslanasınız da yap-mayasınız bişey düşünmedâ.

³⁷Siz getirdiniz bu adamnarı, kim ne ayoz binayı soydu, ne dâ allahı-mızı kötüledi.

³⁸Ama Dimitrinin hem onun za-naat arkadaşlarının varsa daavaları birkimseyâ karşı, bunun için var daa-va hem prokonsullar*. Orada aalaş-sınar biri-birinâ.

³⁹Ama eer sizdâ varsa başka bir neet, ozaman bu kararlanacak zaka-na görâ toplanmakta.

⁴⁰Büün kabaatlı olabiliriz bir kal-kınmak için. Zerâ yok bir dâ sebep, ki gösterâbilelim, neçin bu karışma-lık oldu».

⁴¹Bu laflardan sora topluşu kol-verdi.

Pavli Makedoniyada

20 Karışmalık uslanmasından sora Pavli topladı üürenicile-rini, girginnetti onnarı, sora söledi onnara «kalın saalcaklan» da yol-landı yola, Makedoniyaya gitmâ.

²Geçip oralardan, çok lafetti inan-cıların da onnarı üreklendirdi. Son-da etişti Ellada erlerinâ.

³Orada üç ay kaldıktan sora Pav-li istedi gemiylân gitsin Siriyaya, ama iudeylêr kötü neet kurdular ona

karşı. Onuştan kararladı dönsün gee-ri Makedoniyadan.

⁴Ona yoldaş oldular /Asiyaya ka-dar/: veriyalı Sopater, Pirin oolu; Aristarh hem Sekund, Salonik kasa-basından; derviyalı Gay; Timofey; Tihik hem Trofim Asiyadan.

⁵Onnar öncâ gittilêr da beklârdi-lêr bizi Troada kasabasında.

⁶Hamursuz yortuyu geçirdiynân, biz üzdük gemiylân Filip kasabasın-dan. Beş gündân sora etiştik onnarı Troada kasabasında, neredâ kaldık edi gün.

Evtih

⁷Haftanın ilk günü**, açan top-luyduk ekmek kırmak için, Pavli, angısı ertesi günü lââzımdı gitsin, nasaat etti üürenicilerâ da uzattı lafi-ni geâ yarısınadan.

⁸O yukarki odada, neredâ biz top-luyduk, çok şafk yanardı.

⁹Bir delikannı, adı Evtih, oturard-ı pençeredâ. Pavlinin uzun nasaa-tında Evtih uyuyar kaldı da, ensen-miş uykudan, düştü üçüncü kattan erâ. Onu kaldırdılar ölü.

¹⁰Pavli aşaa indi, kapandı üstünâ, sora, alıp onu kucak, dedi: «Kahır-lanmayın, o diri».

¹¹Pavli enidân pindi geeri içeri, kırdı ekmâ da idi. O lafetti aydın-nanınca, sora gitti kendi yoluna.

¹²Bu genç olanı getirildêr içeri di-ri da bu oluş için çok girginnedilêr.

Troadadan Militâ yolculuk

¹³Biz Pavlidân ileri gittik gemiyâ da üzdük As kasabasına. Oradan Pavliyi almaa düşünürdük, zerâ o

* 19:38 Prokonsullar – kullanıcılar, daavacılar. ** 20:7 Haftanın ilk günü – pazar günü.

bölä sımarladı. Kendisi düşünürdü orayı kadar yayan gitmää.

¹⁴Açan buluştu bizimnän As kasabasında, aldık onu da gemiyä da gittik Mitilini kasabasına.

¹⁵Oradan gemiylän üzdük. İkinci günü geldik Hios adanın karşısına. Ertesi günü etiştik Samos adaya, /durgunduk Trogilliya kasabasında, / bir gündän sora gittik Milit kasabasına.

¹⁶Pavli kararlamıştı geçmää Efes kasabasının yanından, ki oyalanmasın Asiyada, zerä o alatları, kolaya görä bulunsun İerusalimdä Ellinci yortusunda.

*Pavli deer «kalın saalicaklan»
Efestän presviterlerä*

¹⁷Pavli Milittän yolladı haber Efes kasabasına da çarttı klisenin presviterlerini.

¹⁸Açan yanına geldilər, Pavli onnara dedi: «Siz bilersiniz, nicä her zaman sizinnändim ilk gündän, ayak bastım zaman Asiyaya.

¹⁹İzmet ettim Saabiyä bütün yaşlıklar hem yaşlarlan, koymayarak esaba zorlukları, ani başıma geldi iudeylerin kötü neetleri beterinä.

²⁰Bilersiniz, ani bişey sizdän saklamadım, ne ani sizin için faydalıdır. Sakınmadım haberleyim hem üürediyim sizi insan önündä hem evlerinizdä.

²¹Çaardım hem iudeyleri, hem urumnarı, dönsünär günahlarından Allaha da inansınar Saabimiz İsususa.

²²Şimdi bän, Ayo Duhtan çekilmiş, giderim İerusalimä. Bilmeerim, ne orada benimnän olacak.

²³Sade herbir kasabada Ayo Duh bana haberleer, ki orada beni sincirlär hem zeetlär bekleer.

²⁴Ama bän bişeyä bakmêêrim, yaşamamı da paaya koymêêrim. İsteerim salt sevinmêêrlän yolumu hem izmetçiliimi başa çıkarayım, ani kablettim Saabi İsusustan, da şaatlık edeyim İ Haber İ Allahın iivergisi için.

²⁵Ama şimdi bilerim, ani artık hiç biriniz bilä benim üzümü görmeyecek, kiminnän gezdüm hem nasaat ettim Allahın Padişahlını.

²⁶Büün şaatlık ederim sizä, ne dä olursa sizin kanınızdan bän pakım.

²⁷Zerä sakınmadım haberleyim sizä Allahın bütün istediini.

²⁸Esap alın kendi-kendinizä hem bütün sürüyä, kimin üstünä Allah koydu sizi güdücü, ki güdäsiniz Saabinin /hem Allahın/ klisesini, angısını kazandı Kendi kanınnan.

²⁹Bilerim, ani benim gitmemdän sora sizin aranızda paralayıcı yabancılar gelecek, angıları acımayacak sürüyü.

³⁰Sizin dä aranızdan kalkacak ölä adamnar, angıları tersinä lafedecekler, ki üürenicileri kendi tarafına çeksinnär.

³¹Onun için, kuşku olun hem unutmayın, ani bän üç yıl gecä-gündüz yaşlar gözlerimdä durmamayca herkezinizi üürettim.

³²Ama şimdi vererim sizi, kardaşlar, Allahın elinä hem Onun hayırlı sözünä, ani var nasıl sizi kaavilesin da miraslık versin bütün ayo halkınnan.

³³Tamahlanmadım kimseyin gümüşünä, altınına yada rubasına.

³⁴Kendiniz bilersiniz, ani bu ellerim izmet etti kendi läözümniklerima hem onnara, kim benimnän barabardı.

³⁵Herbir üzerä sizä gösterdim, ani, butürlü işleyip, läözüm yardım edelim

yufka olannara da unutmayalım Saabi İsususun sözlerini, zerä O Kendisi dedi: „Taa mutlu vermää, ne kadar almaa“».

³⁶Bölä lafettiktän sora Pavli diz çöktü da hepsinnän barabar dua etti.

³⁷Hepsi çok aaladı da, sarmaşıp Pavlinin boynusuna, öptülär onu.

³⁸Kahırlandılar taa pek laflarından, ani dedi, ki artık görmeyecekler onun üzünü. Sora geçirdilər onu gemiyä kadar.

İerusalimä yol

21 Açan biz ayırdık onnardan, üzüp gemiylän gittik Kos adasına dooru, ikinci günü Rodos adasına, oradan da Patara kasabasına gittik.

²Bulduk orada bir gemi, ani üzärdi Finikiya erinä, pindik ona da yola çıktık.

³Kıpru adasını görüp, üülen tarafından geçtik, üzdük Siriyaya dooru da etiştik Tir kasabasına, zerä burada läözümdü ükü gemidän indirsinnär.

⁴Orada üürenicileri bulduk da kaldık edi gün onnarda. Onnar, güdülmüş Ayo Duhtan, dedilər Pavliyä gitmesin İerusalimä.

⁵Açan orada vakıdımız geçti, yola çıkıp gittik. Bizi hepsi geçirdilər karılarinnan hem uşaklarınnan kasabanın kenarından. Etiştinän deniz boyuna, diz çöktük da dua ettik.

⁶Bundan sora biri-birimizdän ayırdık. Biz pindik gemiyä, ama onnar döndülär geeri evä.

⁷Tir kasabasından gemiylän ileri dooru gideräk, etiştik Ptolemaida kasabasına, neredä selämedik kardaşları da onnarda kaldık bir gün.

⁸İkinci günü /Pavliylän bilä/ yola yollandık da etiştik Kesariya kasabasına. Girdik evangelistin, Filipin evinä, ani edi yardımcının* birisiydi, da kaldık onda.

⁹Onun vardı dört evlenmemiş kızı, angıları prorokluk edärdilər.

¹⁰Orayı bir parça vakıttan İudeyadan geldi bir prorok, adı Agav.

¹¹O geldi yanımıza, aldı Pavlinin kuşaamı, baaladı kendi ellerini hem ayaklarını da dedi: «Tä, ne deer Ayo Duh: „Bölä iudeylär baalayacaklar İerusalimdä bu adamı, kimin bu kuşak, da verecekler tayfännarın elinä“».

¹²Bunu işidip, biz hem oradakılar yalvardık Pavliyä, gitmesin İerusalimä.

¹³Ama Pavli dedi: «Ne yapêrsınız, neçin aalêêrsınız hem benim üreemi kırêrsınız? Bän hazırım diil sade baalanayım, ama öleyim da İerusalimdä Saabi İsususun adı için».

¹⁴Biz onu döndürämedik, onun için, uslanıp, dedik: «Olsun Saabinin istedi!»

¹⁵Bir parça vakıttan sora, hazırlandık da yollandık İerusalimä dooru.

¹⁶Bizimnän barabar geldi birkaç üürenici Kesariya kasabasından. Onnar götürdülär bizi bir eski üüreniciyä, Mnasona Kıprudan, angısının evindä läözümdü konaklanalım.

Pavli İerusalimdä

¹⁷Açan etiştik İerusalimä, kardaşlar bizi sevinmeliklän kablettilär.

¹⁸İkinci günü Pavli bizimnän gitti görmää İakovu. Hepsi presviterlär dä orada topluydular.

* 21:8 Edi yardımcı – bak Yaptıklar 6:1-6.

¹⁹Pavli selâmedi onnarı, sora hepsini annattı, ne yaptı Allah tayfännarın arasında onun izmetçiliinnän.

²⁰Onnar sesledilär, metinnedilär Allahı da dedilär: «Görersin mi, kardaş, kaç bin insan inandı iudeylerdän, onnar da hepsi çalışkan Zakon için.

²¹Onnar senin için işittilär, ani sän hepsi iudeyleri, kim tayfännarda yaşêrlar, üüredersin, ki Moiseydän atılsınar, hem deersin, kesiklik uşaklara yapmasınar hem adetlerimizä görä yaşamasınar.

²²Şindi ne yapalım? /İnsan toplanacak, zerä/ onnar mutlak işidecekler, ani sän geldin.

²³Onuştan yap, nicä sana deyez. Bizdä var dört adam, angıları adamak adadılar Allaha.

²⁴Al onnarı seninnän, paklan onnarlar barabar, sän harcan onnar için, ki onnar kırtırsınar başlarını, da herkezi annayacak, ani ne işittilär senin için, diil aslı, ama sän dä kendin Zakonu tutarak yaşêrsin.

²⁵Ama tayfännar için, ani inana geldilär, biz kararladık hem yazdık, ki korunsınar imeklerdän, ani baaşlanmış idollara, kandan, bulmuş hayvan etindän hem orospuluktan».

²⁶Ozaman Pavli aldı bu adamnarı da ertesi günü paklandı onnarlar bilä. Sora girdi Ayoz binaya, ki haberesin, nezaman paklanmak günneri biter hem nezaman läüzim herkezi kendisi için kurban getirsin.

Pavliyi tuttular

²⁷Edi gün bitärkän, Asiyadan iudeylär gördülär Pavliyi Ayoz binanın aulunda. Debreştirdilär hepsi insanı da tuttular onu.

²⁸Onnar baarardılar: «İzrailin adamnarı, yardım edin! Bu adam hepsini hererdä üüreder halkımıza, Zakona hem bu erä karşı. Bundan kaarä, urumnarı da soktu Ayoz bina içinä da mindarladı ayoz eri».

²⁹Onnar görmüştilär Efestän Trofimi kasaba içinde Pavliylän barabar da sanmıştilar, ani Pavli onu da soktu Ayoz bina içinä.

³⁰Bütün kasaba esirdi, toplandı insan her taraftan, tuttular Pavliyi da sürüdüler Ayoz binadan dışarı. Osaat Ayoz binanın kapuları kapandı.

³¹Açan bakardılar onu öldürmää, romalı polkun binbaşına etişti haber, ani bütün İerusalim kalkındı.

³²Asker binbaşısı oyalanmayarak aldı askerleri hem asker üzbaşlarını, da atladılar kalabalaa dooru. İnsan, görüp asker binbaşını hem askerleri durgundu Pavliyi düümektän.

³³Asker binbaşısı, yaklaşır, tuttu onu da sınırladı, baalasınar iki sincirlän. Sora sordu: «Kimdir o hem ne yaptı?»

³⁴İnsan baarardı, kimisi bir türlü, başkası başka türlü. Çünkü binbaşısı annayamadı işin aslısını gürlütü berinä, sınırladı, götürsünär onu kaleyä.

³⁵Açan Pavli etişti merdivenä, askerlär läüzimdi taşısınar onu kalabalıu sıkışmalından.

³⁶Çok insan gidärdi onun ardına da baarardı: «Ölümä onu!»

Pavli lafeder insana korunmak için

³⁷Gireceykän kaleyä, Pavli sordu asker binbaşına: «Var mı nicä söleyim sana bişey?» Binbaşısı sordu: «Ne, urumcä mı bilersin?»

³⁸Diilsin mi sän o mısırlı, kim bir parça vakit taa ileri kalkıntı yaptı da götürdü çol erä dört bin haydut*?»

³⁹Pavli dedi: «Bän iudeylerdänim, Kilikiyanın Tars kasabasından, ani bilinir bir kasaba. Yalvarêrim sana, salver lafedeyim insannan».

⁴⁰Açan o izin etti, Pavli durardı ayakça merdivenä, elinnän yaptı nişan insana. Derin bir susuntu oldu. Pavli başladı çift dilindä bölä lafetmää:

22 «Kardaşlar hem bobalar! Sesleyin şimdi, ne deyecäm sizä korunmak için».

²İşittilär, ani o lafeder çiftiçe, onnar taa çok uslandılar. Pavli bölä lafetti:

³«Bän iudeyim, duudum Kilikiyanın Tars kasabasında, ama büüdüm bu kasabada, Gamaliilin ayakları ucunda. Üüredildim sıkı tamannayım bizim bobalarımızın zakonunu. Bän Allahın bir kıyak izmetçisiydim, nicä dä siz hepsiniz büün.

⁴Kooladım artık ölümä kadar onnarı, kim bu yolu izlärdi, adam-karı, baalayıp, zındana kapardım.

⁵Baş popaz hem hepsi aksakallar artık diri şaat olabilirlär, ne söleirim. Onnardan artık kıyat aldım, vereyim iudey kardaşlarıma Damaskta. Gittim, ki oradakıları baalı getireyim İerusalimä da cezalansınar.

⁶Yolda gidärkän, yaklaşır Damaska, üülenä yakın, ap-ansızdan büük bir şafk göktän aydınnattı dolayımı.

⁷Bän düştüm erä da işittim bir ses, ani dedi bana: „Saul, Saul! Ne için Beni koolêrsın?“

⁸Ozaman sordum: „Kimsin Sän, Saabim?“ O dedi: „Bän İisus Nazarettän, Kimi sän koolêrsın“.

⁹Benim yoldaşlarım şafkı gördülär /da korktular/, ama annamadılar, ne dedi O, Kim benimnän lafedärdi.

¹⁰Enidän sordum: „Saabi, ne yapayım?“ Saabi cevap etti bana: „Kalk da git Damaska, orada sana sölenecek hepsi, ne düşer yapasın“.

¹¹Bän bişey görämärdim şafkın beterinä. Yoldaşlarım tuttular beni ellerimdän da götördülär Damaska.

¹²Orada geldi bana bir adam, Al-lahtan korkan, adı Ananiya, angısı yaşardı Zakona görä. Hepsi iudeylär, ani yaşardılar orada, onun için ii lafedärdi.

¹³O, gelip, yanımda durdu da dedi bana: „Kardaş Saul, kablet enidän görmäk“. Hemen görmää başladım da baktım ona.

¹⁴Sora dedi: „Bizim bobalarımızın Allahı seni ayırdı, ki tanıyasın Onun istediini hem göräsın Kabaatsızı hem işidäsın Onun laflarını Kendi aazından.

¹⁵Zerä sän Onun şaadı olacan hepsi insanın önündä bunnar için, ne gördün hem işittin.

¹⁶Şindi neçin oyalanêrsın? Kalk, vaatiz ol, paklan kendi günahlarından, çarıp Saabinin adını“.

¹⁷Açan geldim geeri İerusalimä da dua edärdim Ayoz bina içinde, gözlerim döndü da

¹⁸gördüm Kabaatsız Olanı, Angısı dedi bana: „Alatla da tez çık İerusalimdän, zerä kabletmeyecekler şaatlıını Benim için“.

* 21:38 Haydut – urumcä «sikarios» (bıçaklı), eski zamannarda romalılara karşı zorbalık taraftarı iudey.

¹⁹Bän dedim: „Saabi, onnar bilerlär, ani bän kapardım zındana hem düüyärdim sinagogalarda onnarı, kim Sana inanêr.

²⁰Açan senin şaadın, Stefanın, döküldü kanı, bän dä oradaydım. Kayıl oldum onnarlan, kim öldürdü onu, onnarın rubalarını bekledim“.

²¹O dedi bana: „Git, Bän seni yollayacam uzaa, tayfännara“».

Pavli – Roma vatandaşı

²²Bu lafa kadar Pavliyi sesledilär, ama bundan sora baardılar: «Yok et er üzündän onu, düşmeer yaşasın!»

²³Baararkan, savurdardılar rubalarını hem atardılar toz lüzgerä.

²⁴Asker binbaşı sımarladı, götürsünnär Pavliyi kalä içinä. Sımarladı, soruşa çeksinnär onu, düüyerek kamçıylan, ki annasın, ne beterä ölä baardılar ona karşı.

²⁵Ama, açan baaladılar onu kayışlarlan, Pavli dedi yanında duran asker üzbaşına: «Var mı sizdä hak düümää kamçıylan Roma vatandaşını, daava ona yapmayınca?»

²⁶İşidip bunu, üzbaşı yaklaştı da haber verdi binbaşına, deyip: «Bak, ne yapacan? Bu adam – Roma vatandaşımı».

²⁷Binbaşı, yaklaşıp Pavliyə, sordu: «Sölä bana, sän Roma vatandaşı mıysın?» Pavli cevap etti: «Dooru, ölä».

²⁸Binbaşı dedi: «Bän çok paraylan bu vatandaşlı edendim». Pavli cevap etti: «Ama bän duumaktan Roma vatandaşımı».

²⁹Ozaman onnar, kim hazırlandıydı onu sorguya çekmää, vazgeçtilär. Binbaşı korktu, annayıp, ani

baaladı bu adamı, kim Roma vatandaşı.

Pavli Sinedrionun önündä

³⁰İkinci günü binbaşı istedi ii anasın, ne beterä kabaatlêrlar Pavliyi iudeylär. Çıkarttı onu zındandan da sımarladı toplansın büyük popazlar hem bütün Sinedrion. Sora, getirip Pavliyi, çıkardı onnarın önünä.

23 Pavli baktı uz Sinedriona da dedi: «Kardaşlar, bän herzman pak üzlän yaşadım Allahın karışında büünkü günä kadar».

²Baş popaz Ananiya sımarladı ona, kim dururdu Pavlinin yanında, ursun onun aazına.

³Ozaman Pavli dedi ona: «Allah sana uracak, kireçli duvar*! Sän oturêrsın, ki bana daava kesäsin Zakona görä, ama sımarlêrsın Zakona karşı, ursunnar bana».

⁴Yanında durannar dedilär: «Allahın baş popazını mı kötüleersin?»

⁵Pavli cevap etti: «Bilmedim, kardaşlar, ani o baş popaz, zerä yazılı: „Halkın öndercilerini kötülümeyäsin“».

⁶Pavli annadı, ani burada bir payı sadukey, öbür payı da farisey. Onuştan baardı Sinedrionda: «Kardaşlar, bän fariseyim hem farisey ooluyum. Beni daavaya verdilär inanım için, ani ölümler dirilecek!»

⁷Açan Pavli bunu dedi, başladı kavga fariseylerin hem sadukeylerin arasında, toplantı ikiyä bölündü.

⁸Sadukeylär deerlär, ani yok dirilmäk, yok angil, yok duh, ama fariseylär bunnarı hepsini inanêrlar.

⁹Oldu büyük kavga. Birkaç bilgiç, fariseylerin tarafından, kalktılar ayakça da üfkeli dedilär: «Biz bulmêrız bir dä kabaat bu adamda. Beki onunnan bir duh yada bir angil lafetti. /Biz duşman olamamız Allaha/».

¹⁰Çünkü kavga büüyüdü, binbaşı korktu, ki onnar Pavliyi paralayacaklar, onuştan izin verdi askerlerä, aşaa inip, alsınnar onu onnarın arasından da götürsünnär kaleyə.

¹¹Ertesi gecä Saabi göründü Pavliyə da dedi: «Girgin ol, Pavli, zerä nicä şaatlık ettin Benim için İerusalimdä, hep ölä läazım olacak, şaatlık edäsin Romada da».

Kırk kişinin emini

¹²Açan aydınlandı, bir boyu iudeylerdän, annayıp, emin ettilär: «Pavliyi öldürmeyincä, eer bişey iyip-içärsäk, betvalı olalım».

¹³Onnar taa zeedeydi kırk kişidän, angıları bu emini yaptılar.

¹⁴Geldilär büyük popazlara hem aksakallara da dedilär: «Biz eminnän baalandık, ani Pavliyi öldürmeyincä, aazımıza bişey koyarsak, betvalanmış olalım».

¹⁵Şindi siz Sinedrionnan bilä haberleyin binbaşına, çıkarsın Pavliyi önünüzä, sansın, ani isteersiniz taa halizini araştırmaa onun işlerini, ama o yaklaşmadaan, biz hazırız onu öldürmää».

¹⁶Pavlinin kızkardaşının oolu işitti, ani kollêrlar öldürmää Pavliyi. O geldi kaleyə da hepsini Pavliyə söledi.

¹⁷Pavli çaardı bir üzbaşını da dedi: «Götür bu genç olanı binbaşına, zerä onda var nesä sölesin ona».

¹⁸Üzbaşı, alıp onu, götürdü binbaşına da dedi: «Kapancı Pavli çaar-

dı beni da yalvardı getireyim bu genç olanı sana. Onda varmış sana bişey sölesin».

¹⁹Binbaşı tuttu genç olanı elindän, çekti bir tarafa da sordu: «Ne söyleycän bana?»

²⁰O cevap etti: «İudeylär laflandılar, ki yalvarsınnar sana, ani yarına çıkarasın Pavliyi Sinedrionun önünä, sansın, ki onnar isteerlär taa halizini araştırmaa onun işlerini».

²¹Ama sän sezlämä onnarı, zerä kırk kişidän zeedä kollêrlar onu. Onnar eminnän baalandılar, ki ime-sinnär hem içmesinnär, öldürmeyincä Pavliyi. Onnar şindi hazır, salt bekleerlär, ki sän kayıl olasın».

²²Ozaman binbaşı salverdi delikannıyı gitsin da sımarladı: «Kimseyä sölämä, ani bunnarı bana söledin».

Pavli yollanêr Kesariya kasabasına

²³Binbaşı çaardı iki üzbaşını da dedi onnara: «Hazırlayın ikiüz yayan asker, etmiş atlı asker hem ikiüz dä süngücü, ki gün kauştuktan üç saat sora Kesariya kasabasına gitsinnär».

²⁴Bir hayvan getirin, ki Pavliyi pindirip saa-seläm götürsünnär kullanıcı Feliksä».

²⁵Da yazdı Feliksä butürlü bir kiyat:

²⁶«Klavdiy Lisiydän, çok saygılı kullanıcı Feliksä, seläm».

²⁷Bu adamı tuttular iudeylär da istedilär öldürmää. Bän gittim askerlärän da kurtardım onu onnarın ellerindän, annayıp, ani o – Roma vatandaşı».

²⁸Baktım annayım, neçin kabaatlandırêrlar onu, da o beterä çıkardım Sinedrionun önünä.

* 23:3 Kireçli duvar – ikiüzlü.

²⁹Buldu, ani onu kabaatlandı-rêrlar kendi zakonnarı için, ama onun yok kabaatı, ki cezalansın ölümün yada kapalı dursun.

³⁰Açan bana haber geldi, ani iudeylar neetlenerlar onu öldürmää, hemen yolladım onu sana. Onun kabaatçılarına sımarladım, ki sölesinnär sana, neleri var ona karşı. /Saa ol!/>

³¹Askerlar, sımarlamaya görä, aldılar Pavliyi da götürdülär gecä Antipatrida kasabasına.

³²İkinci günü yayan askerlar atlı olannarı braktılar gitsinnär onunnan ileri, ama kendileri döndülär geeri kaleyä.

³³Etiştüynän Kesariya kasabasına, atlılar verdilär kiyadı kullanıcıya hem çıkardılar Pavliyi onun önünä.

³⁴Kullanıcı, okuyup kiyadı, sor-du, neredän Pavli, annayıp, ani Kili-kiyadan, dedi:

³⁵«Bän sesleyecäm seni, açan geleceklär senin kabaatçılarım». Da sımarladı, tutsunna onu İrodun pretoriumunda*.

24 Beş gündän sora geldi Ananiya, baş popaz, aksakallan barabar hem bir becerikli laf ustasınnan, adı Tertul. Onnar aalaştılar Pavlidän kullanıcının önündä.

²Çaardılar Pavliyi da Tertul başladı kabaatlandırmaa onu butürlü: «Çok hatırlı Feliks, Canabin yapêrsın, ki biz çok vakıtlar yaşêêrız barışmakta. Bu millet için Canabinin zaametinnän çok ii işlar yapıldı.

³Bunnarı biz çok şükürlüklän annarıp her zaman hem hererdä.

⁴Ama, ki taa yorultmayalım Canabinı deyni, yalvarêrız, saburluklan seslä bizi kısıdan.

⁵Biz bulduk, ani bu adam – bir beladır. O kalkındırêr hepsi iudeyları bütün dünnedä hem bir öncüdür nazoreylerin sektasında.

⁶O kıyıştı artık mındarlasın Ayoz binayı, ama biz tuttuk onu /da istedik daava yapmaa bizim zakona görä,

⁷ama asker binbaşısı Lisiy, gelip büyük kuvetlän, kaptı onu bizim elimizdän

⁸da bizä, onun kabaatçılarına, sımarladı, gelelim Canabinä/. Sän onu soruya çekirseydin, var nicä kendin dä annayasın hepsini bunnarı, neylän biz onu kabaatlêêrız».

⁹Oradaki iudeylar, kabaatlamaya katılıp, dedilär, ani hepsi bunnar hakına aslı.

Pavli doorudêr kendini Feliksin önündä

¹⁰Kullanıcı Pavliyä nişan yaptı, ki lafetsin. Pavli bölä dedi: «Bilerim, ani Canabin çok yıllar daava yapêrsın bu milletä, onuştan sevinçlän bakacam, çıkarayım dooruluumu.

¹¹Canabin kendin var nicä annayasın, ani yok oniki gündän zeedä, nezamandan bän gittim İerusalimä, baş iildeyim Allaha.

¹²Onnar ne Ayoz bina içindä, ne sinagogalar içindä, ne da kasaba içindä beni bulmadılar birinnän lafedärkän yada karışmalık insan arasında yaparkan.

¹³Onnar yok nasıl sana, çıkarıp, göstereyinnär bunun aslısını, neylän şindi beni kabaatlandırêrlar.

¹⁴Ama şaatlık ederim Canabinä, ani izmet ederim benim bobaların Allahına o yola görä, ani onnar sayêrlar bir sekta. İnanêrım hepsini, ne var yazılı Zakonda hem proroklarda.

¹⁵Umut ederim Allaha, nicä onnar da inanêrlar, ani olacek ölülerin dirilmesi, nicä doorulara, hem ölä dooru olmayannara da.

¹⁶Onuştan bän çalışêrım, ki her zaman pak üzlän olayım Allahın hem insanın önündä.

¹⁷Çok yıllardan sora geldim, ki getireyim yardım milletimä hem kurban Allaha.

¹⁸Bän kurban getirirkän, Asiyadan kimi iudeylar hızlandılar üstümä Ayoz binada. O vakıt bän paklandıydım, dolayım da kalabalık yada karışmalık yoktu.

¹⁹Onnar kendileri lăazımdı gelsinnär Canabinin önünä da kabaatlandırırsınna beni, eer varsa ne aalaştırırsınna bendän.

²⁰Yada, burada olannar sölesinnär, ne kabaat bendä buldular, açan çıkardılar beni Sinedrionun önünä?

²¹Salt bir laftan kaarä, ani baardım, ki çıkarıldım onnarın önünä: „Ölülerin dirilmesi için bän büün daava olêrım sizin önünüzdä“».

²²Feliks, angısı ii bilärdi İisusun yolunu, attı daavayı başka vakıda da dedi: «Sizin işinizi araştıracam, açan gelecek binbaşısı Lisiy».

²³Sora o sımarladı üzbaşısına beklesin Pavliyi, ama taa serbest brak-sın hem durgutmasın yakın olannarını, ki izmet etsinnär ona.

Pavli nasaat eder Feliksä

²⁴Birkaç gündän sora Feliks geldi kendi karısınnan, Druzillayan,

angısı iudeykaydı, çaarttı Pavliyi da sesledi onun lafını İisus Hristozun inani için.

²⁵Açan Pavli başladı sölemää dooruluk için, kendini zaplamak için hem Allahın gelän daavasını için, Feliks tıtsilendi da dedi: «Şindilik git, açan bulacam vakıt, enidän çaardacam seni».

²⁶Bununnan barabar o umut çekärdi, ani Pavli ona para verecek, ki salversin onu. Onuştan sıkça çaardardı da lafa durardı onunnan.

²⁷İki yıl geçtikten sora Feliksin erinä geldi Porçiy Fest. Feliks, ani istedi beendirsınna kendini iudeylarä, braktı Pavliyi kapanda.

Pavli isteer Kesarin daavasını

25 Fest, bu dolaya geldikten üç gün sora, Kesariya kasabasından gitti İerusalimä.

²Büük popazlar hem iudeylerin öndercileri aalaştılar ona Pavlidän da yalvardılar,

³ki onnara bir hatır yapsın da getirtsın Pavliyi İerusalimä. Onnar neetlenärdilär kollamaa onu yolda hem öldürmää.

⁴Ama Fest cuvap etti, ani Pavli durêr bekçilik altında Kesariya kasabasında, hem ani o kendisi tezdä orayı gidecek.

⁵Sora dedi: «Sizin aranızdan zaabitlerdän gelsinnär benimnän barabar, da varsa bir yanlışlık bu adamda, onu kabaatlasınna».

⁶Fest kalmadı onnarın arasında sekiz-on gündän zeedä. Sora yollandı Kesariya kasabasına. İkinci günü oturdu daava skemnesinä da sımarladı, getirsinnär Pavliyi.

* 23:35 Pretorium – kullanıcının binası.

⁷Açan içyanına girdi Pavli, iudeylär, ani geldiylär İerusalimdän, sardılar onu doz-dolay, kabaatlamaa başladılar çok aar laflarlan, neyin aslısını gösterämärdilär.

⁸Pavli dooruluunu bölä çıkardı: «Benim yok kabaatım iudeylerin zakonuna karşı, ne da Ayoz binaya karşı, ne da Kesara karşı».

⁹Fest, angısı iudeylerä istedi hatır yapmaa, sordu Pavliyä: «İsteersin mi gidäsin İerusalimä, ki sana orada daava yapayım bunnar için?»

¹⁰Pavli cuvap etti: «Bän durêrim Kesarin daava skemnesinin önündä, neredä bana daava läüzüm olsun. İudeyleri bän bişeylän gücendirmedim, nicä sän dä ii bilersin.

¹¹Eer kabaatlısaydım hem yaptısaydım bişey, ki ölümnän cezalanayım, ölmektän çekinmeerim. Ama eer yoksaydı bişey aslı, neylän beni kabaatlandırêrlar, ozaman yok nasıl kimsey beni versin onnarın elinä. İsterim Kesarin daavasını!»

¹²Fest, lafedip kendi yardımcılarının, cuvap etti: «Sän istedin Kesarin daavasını, Kesara gidecän».

Fest padişah Agrippaya danışêr

¹³Birkaç gündän sora padişah Agrippa hem Verenika* geldilär Kesariya kasabasına Festi selämnemä.

¹⁴Çünkü çok gün orada bulundular, Fest annattı padişaha, nicä durêr Pavlinin işi, da dedi: «Burada kalma Felikstän var bir kapancı.

¹⁵Bän İerusalimdeykän, ondan aalaştılar büyük popazlar hem iudeylerin aksakalları da isteditilär, kabaatlı bulayım onu.

¹⁶Bän cuvap ettim onnara, ani romalılarda yok alışmak vermää adamı ölümä, taa üzleştirmediyän onu kabaatçılarla hem vermediyän ona kolaylık, dooruluunu çıkarsın onda, neylän onu kabaatlandırêrlar.

¹⁷Açan onnar geldilär burayı, bän hiç oyalanmadım da ikinci günü, oturup daava skemnesinä, emir ettim, getirsinnär onu.

¹⁸Ama onun kabaatçıları, ayakça kalkıp, bir dä kötü işin aslısını gösterämedilär, neylän bän sanardım, ani kabaatlandıraceklar onu.

¹⁹Sade onunnan çekişleri vardı kendi dinneri için hem bir Adam için, adı İsus, Angısı öldü, ama Pavli söleer, ki yaşêêr.

²⁰Bän bilmärdim, nasıl bu işleri araştırayım, onuştan sordum: „İsteersin mi gitmää İerusalimä, ki orada daava yapılısın sana bunnar için?“

²¹Ama Pavli istedi, ki bekçilik altında tutulsun imperatorun kararı için. Onuştan bän sımardım, ki tutunsınar onu bän Kesara** yollayınca».

²²Agrippa dedi Festä: «İsteerim sesleyim bän dä bu adamı». «Yaarına sesleyecän», – cuvap etti Fest.

²³Ertesi günü Agrippa hem Verenika büyük donaklıklar geldilär da girdilär auditoriyaya asker binbaşlarının hem kasabanın anılmış adamlarının barabar. Festin sımarmasına görä içeri getirdilär Pavliyi.

²⁴Fest dedi: «Padişah Agrippa hem hepsi, kim burada bizimmän! Siz görersiniz o adamı, kimin için bütün iudey halkı, hem İerusalimdä, hem burada bana yalvardı, baarıp, ani o diil läüzüm yaşasın.

²⁵Ama bän buldum, ani o bişey yapmadı, ki cezalansın ölümnän. Çünkü kendisi istedi daava kessin ona imperator, bän kararladım onu imperatora yollamaa.

²⁶Bendä yok aslı açıklanmış bişey, ki yazayım benim çorbacıma. Onun için çıkarttım onu sizin önünüzä, hem ayırıcı senin önünä, padişah Agrippa, ki araştırdıktan sora olsun ne yazayım.

²⁷Zerä sanêrim, ki uygun olmaz yollayım bir kapancıyı, açıklamaadan neylän kabaatlı».

Pavli çıkarêr dooruluunu Agrippanın önündä

26 Agrippa dedi Pavliyä: «Veriler izin, lafedäsin kendin için». Ozaman Pavli, uzadıp elini, başladı dooruluunu çıkarmaa:

²«Padişah Agrippa! Sayêrim kendimi mutlu, ani büün var kolaylım dooruluumu çıkarayım senin önündä hepsindän, neylän iudeylär beni kabaatlandırêr.

³En çok sevinerim, çünkü Canabin bilersin iudeylerin hepsi adetlerini hem soruşlarını. Onuştan yalvarêrim, seslä beni saburlu.

⁴Hepsi iudeylär bilerlär, nasıl yaşadım baştan, gençliimden kendi halkımın arasında hem İerusalimdä.

⁵Beni çoktan tanıyêrlar hem eer kayıl olursaydılar, saatlık edäbilirler, ani yaşadım nicä bir farisey, bizim dinin en sıkı bölümünä görä.

⁶Da şindi durêrim daava önündä umudum için ona, ne Allah adadı bizim bobalara.

⁷Hepsi bizim oniki senselä umutlan bekleer, bu adamak tamannansın, izmet ederäk Allaha şeremetlik-

län gecä-gündüz. Tä bu umut için, padişahım, kabaatlandırêrlar beni iudeylär.

⁸Neçin sizä inanılmaz görünür, ani Allah ölüleri dirilder?

⁹Dooru, ani bän dä sanardım, ki läüzüm kuvetlän karşı gideyim Nazaretli İisusa.

¹⁰Ölä da yaptım İerusalimdä. Büyük popazlardan zaabitlik kaledip, çoyunu Allahın ayoz halkından kapadım zıdana. Açan onnar ölümä verildilär, bän dä ses verdim onnara karşı.

¹¹Hepsi sinagogaları gezeräk, çok sıra onnarı cezalardım hem zorlardım, kötulesinnär İisusu. Bän ölä kudurmuşum, ki artık yabancı milletlerin kasabalarına da gidärdim onnarı koolamak için.

¹²Bu neetlän yollandım Damask kasabasına zaabitliklän hem bir maaşuz sımarmaklan, ne alıydım büyük popazlardan.

¹³Üülendä, padişahım, yolda gördüm bir şafk göktän, taa keskin günün aydınnından, ani aydınnattı benim hem yoldaşlarımın dolayını.

¹⁴Hepsimiz erä düştük. Bän işittim bir ses, ani dedi bana çıfit dilindä: „Saul! Saul! Neçin Beni koolêersin? Zor sana gitmää kazaa karşı“.

¹⁵Ozaman sordum: „Saabim, Kimsin Sän?“ Saabi dedi: „Bänim – İsus, Kimi sän koolêersin.

¹⁶Haydi şindi kalk ayakça da dik dur, zerä Bän göründüm sana, ki koyayım seni izmetkär hem saat, nicä onnar için, ne gördün hem ne dä açacam sana.

¹⁷Seni kurtaracam kendi halkından hem başka milletlerdän, kimä Bän seni yollêerim,

* 25:13 Verenika – Agrippanın kızıkardeş. ** 25:21 Kesar – Roma imperatoru Neron.

¹⁸ki açasın onnarın gözlerini, da dönsünnär karannıktan aydınnaa hem şeytanın kuvedindän Allaha, eden-sinnär afetmäk günahlarından hem bir pay onnarlan, kim ayozlanêr inanan Bana“.

¹⁹Onuştan, padişah Agrippa, bän karşı durmadım göktän görünmeyä.

²⁰Nasaat ettim ilkin Damask kasabasında, sora İerusalimdä insana, sora bütün İudeya erindä hem yabancı milletlerä, ki pişman olsunnar günahlarından, dönsünnär geeri Allaha da yapsınnar, ne yaşarır bu pişmannıkta.

²¹Tä bunun için tuttular beni iudeylär Ayoz bina içindä da baktılar paralamaa.

²²Ama yardım kablettim Allah-tan da büünädän yaşamakta bulunêrim hem saatlık ederim küçüünä-büünä. Bişey zeedä sölämeerim ondan kaarä, ne proroklar hem Moisey söledi, ki läüzim tamannansın.

²³Onnar söledi, ani Hristos läüzimdi zeetlensin da olsun ölülerdän ilk dirilän, haberlesin aydınnı Kendi halkına hem yabancı milletlerä».

²⁴Açan Pavli butürlü dooruluunu çıkarardı, Fest büyük seslän dedi: «Pavli, sän deliysin! Senin çok üürenmişliin seni akıldan çıkarêr!»

²⁵«Diilim deli, çok hatırlı Fest! – cevap etti Pavli. – Ama bän söleerim aslı hem akıllı laflar.

²⁶Bunnarı bilen padişah. Onun için girgin lafederim onun önündä hem sanmêêrim, ani padişaha bunnardan kaldı saklı bişey, zerä bunnar olmadılar bir köşedä.

²⁷İnanêrsın mı, padişah Agrippa, prorokları? Bilerim, ani inanêrsın!»

²⁸Agrippa dedi Pavliyä: «Beni ya-kın inandırdın hristian olayım!»

²⁹Pavli dedi: «Allah versin, taa tez yada taa geç, diil salt Canabin, ama hepsi, kim sesleer büün beni, benim gibi olsunnar, bu sincirlerdän kaarä».

³⁰Açan Pavli dedi bunu,/ padişah, kullanıcı hem Verenika, hem hepsi orada oturannar kalktılar.

³¹Toplanıp bir tarafta, lafettilär biri-birinnän, ani bu adam yapmêêr bir dä kötülük, ani läüzim olsun cezalansın ölümnän eki kapannan.

³²Agrippa dedi Festä: «Vardı nicä salvermäê onu, eer o istämeydi Kesarın daavasını».

Pavli gider Romaya

27 Açan karar alındı, ki İtaliyaya üzelim gemiylän, Pavliyi hem taa birkaç kapancıyı verdilär bir üzbaşının elinä, Avgustun polkundan, adı İuliy.

²Biz pindik bir gemiyä Adramit kasabasından, angısı läüzimdi üzsün Asiyanın yanından, da yola çıktık. Bizimnän geldi Aristarh Makedoniyadan, Salonik kasabasından.

³İkinci günü etiştik Sidon kasabasına. İuliy ii götürärdi kendini Pavliylän. O kayıl oldu, ki Pavli do-laşsın kendi dostlarını, ki onnar yardım etsinnär ona.

⁴Oradan yollandıktan sora Kiprunun lüzgerdän korunmuş yanından geçtik, zerä karşı lüzgär esärdi.

⁵Geçtiynän denizi Kilikiya hem Pamfiliya boyundan, etiştik Likiyanın Mira kasabasına.

⁶Orada üzbaşu buldu Aleksandriya kasabasından bir gemi, ani üzärdi İtaliyaya, da pindirdi bizi ona.

⁷Çok günnär yavaş üzduk, da zor-zoruna ancak etiştik Knid kasabasının

açıkluna. Lüzgär bizi durgudurdu, Salmon burnusunu dolaylayıp, geçtik Krit adanın lüzgerdän korunmuş yanından.

⁸Zar-zor geçtik adanın boyundan, da etiştik bir erä, adı Gözäl Limannar, ani yakın Laseya kasabasına.

⁹Geçti çok vakit, da yolculuk su üstündä artık oldu korkunç, zerä oruç günü* geçtiydi. Pavli, danışıp hepsinä, dedi:

¹⁰«Adamnar! Bän görerim, ani üzmemiz belalı olacak hem zarar getirecek diil sade gemiyä hem üklü mala, ama bizim kendi yaşamamıza da».

¹¹Ama asker üzbaşu taa çok sesledi kapitanı hem geminin çorbacısını, nekadar Pavliyi.

¹²Çünkü o liman diildi ii kışlamak için, çoyu karardı, ki gidelim oradan da deneyelim, eer olursa kolay, etişmäê Finiksä, Krit adanın bir limanına, kışlamak için. Orası üülen-günbatusına hem poyraz-günbatusına dooru bakêr.

Saurgun deniz üstündä

¹³Başladı üülendän bir ilin lüzgär esmäê, da onnar, sanıp, ki istedi oldu, çengeli aldılar da başladılar üz-mäê Krit adanın boyundan.

¹⁴Ama geçmedi çok vakit, adanın üstündän koptu bir furtunalı lüzgär, adı Evrakilon**.

¹⁵Gemi furtunadan tutuldu, angısına karşı gidämedi, onuştan gemiyi braktık, sürüklensin.

¹⁶Sıyınıp küçük bir adanın, adı Kavda, lüzgerdän korunmuş yanına, ancak zapedäbildik geminin kayını.

¹⁷Kayı kaldırdıktan sora, çatılmanın yardımınan, gemiyi kuşattılar. Korkarak, gemi konmasın Sirt körfezinin kumnuklarına, salverdilär elkenneri da braktılar lüzgerdän sürüklensinnär.

¹⁸Ertesi günü boran bizim gemiyä ölä çarpardı, ani başladılar atmaa üklenmiş malları deniz içinä.

¹⁹Üçüncü günü kendi ellerimizlän attık geminin takımınarını.

²⁰Çünkü çok gün görünmedi güneş, ne da yıldızlar, boran da pek kaavilemdi, sonda heptän kaybettik umudu kurtulmak için.

²¹Çok vakit imedilär, onuştan Pavli, ortaya çıkıp, onnara dedi: «Adamnar! Läüzimdi sesleyäsiniz beni da ayırılmayasınız Krit adasından. Ozaman biz çekmeyeceydik bu belaları hem zararları.

²²Şindi sizä danışêrim: Ürekle-nin! Zerä kimsey kaybelmeyecek, sade gemi yok olacak.

²³Bu gecä gösterildi bana bir angil Allahtan, Kimä baalıyım hem izmet ederim, da dedi:

²⁴„Korkma, Pavli! Sän läüzim çıkasın Kesarın önünä. Da tä, Allah senin hatırın için kurtarêr hepsini, kim seninnän barabar üzerlär“.

²⁵Onuştan ürekle-nin, adamnar! Bän inanêrim Allahı, hepsi ölä olacak, nicä sölendi.

²⁶Ama bizim gemi läüzim uurasın bir ada üstünä».

²⁷Ondördüncü gecä sürüklenärdik Adriatika denizindä. Yakın gecä yarısına gemicilär şüpelemmäê başladılar, ani yaklaştırız kuruya.

* 27:9 Oruç günü – iudeylerin «Yom Kippur» yortusu, ani sentäbri eki oktäbri ayında yortulanêr. ** 27:14 Evrakilon – poyraz-gündusu lüzgär.

²⁸ Ölçtülär denizin derinniini da buldular, ani irmi stincin, sora, taa biraz gidip, enidän ölçtülär da buldular onbeş stincin*.

²⁹ Sakınarak, ki gemimiz urulmasın bir taşlı erä, attılar arka taraftan dört demir çengel da bakardılar tez aydınansın.

³⁰ Bu vakıt gemicilär kaçmaa denedilär gemidän. Yapınarak sansın isteerlär salvermäa çengelleri geminin önündän, indirdilär kayı denizä.

³¹ Ozaman Pavli dedi asker üzbaşına hem askerlerä: «Eer bunnar kalmaresaydılar gemidä, olmayacak nasıl kurtulasınız».

³² Askerlär ozaman kestilär kayıktan çatıları da braktılar kayık düşsün.

³³ Gün duuaceykan, Pavli yalvardı hepsinä, isinnär. O dedi: «Büün ondört gün, nicä kuşku durêrsınız. Hiç bişey imeyip, aç durdunuz.

³⁴ Onuştan, yalvarêrim sizä, iyin. Bu lääzım sizin kurtulmanız için, zerä kaybelmeyecek sizdän bir da saç bilä başınızdän».

³⁵ Bu lafları sölediktän sora aldı ekmäa, hepsinin önündä şükür etti Allaha da, kırıp ekmäa, başladı imäa.

³⁶ Ozaman hepsi üreklendilär da ekme idilär.

³⁷ Gemidä hepsimiz ikiüz etmiş altı kişiydik.

³⁸ Doyunduktan sora başladılar ilinnetmäa gemiyi, atıp boodayı deniz içinä.

³⁹ Ačan aydınandı, gemicilär tanımadılar o eri, ama gördülär bir körfez, neredä vardı kumsallık. Orayı istedilär, eer olursa kolay, kondursunnar gemiyi kuruya.

⁴⁰ Çatıları kesip, çengelleri denizä braktılar. Hep o zamanda dümenin çatılarını çözdülär da, ön elkeni lüzgerä vereräk, gemiyi kumsallaa dooru dooruttular.

⁴¹ Gemi bir kum üüsekliinä çarptı da orayı kondu. Önü kuma saplandı da kıvıldamaz oldu, geerisini sa dalgalar, urarak, başladılar parçalamaa.

⁴² Askerlär neetlendi öldürsünnär kapancıları, ki üzüp kenara kaçmasınnar.

⁴³ Ama üzbaş, angısı istärdi Pavliyi kurtarmaa, durguttu bu neettän onnarı da sınırladı, kim biler üzmäa, ilkin atlasın da üzsün kenara,

⁴⁴ sora öbürler, kimisi taftalarlan, başkaları geminin parçalarından tutunup, kenara çıksınnar. Butürlü hepsi saa-seläm kenara çıktılar.

Üç ay Malta adasında

28 Kurtulduktan sora annadık, ani adanın adı Malta.

² Erlilär davrandılar bizä görülmemiş bir konaklıkları. Çünkü hava yaamurluydu hem suuktu, yaktılar bir ateş da ii kabletilär hepsimizi.

³ Pavli topladı bir yıvın çalı-çırpı da attı ateşä. Bu vakıt bir zihirli yılan çıktı sıcaktan da Pavlinin elinä yapıştı.

⁴ Ačan erlilär gördülär yılanı Pavlinin elindä asılı, dedilär biri-birinä: «Mutlak bu adam bir öldürücü, zerä denizdän kurtulmuşkan, dooruluk allahkası hep okadar onu brakmadı, yaşasın».

⁵ Ama Pavli silkti yılanı ateş içinä da hiç bir da zarar çekmedi.

⁶ Erlilär beklärdilär, görsünnär, nicä onun güüdesi şişecek, yada o ap-ansızdan düşecek ölü. Ama uzun vakıt bekleyip da, görüp, ani ona olmadı bir da zarar, diştirdilär fikirlerini da dedilär, ani o – bir allah.

Publiyin bobası alıştırlêr

⁷ O erin yakınında vardı adanın öndercisinin meraları. Onun adıydı Publiy. O kabletti bizi da üç gün havezlän konakladı.

⁸ Publiyin bobası dizenteriya yanğınından yatardı. Pavli gitti onun yanına, dua etti, koyup ellerini üstünä, da alıştırdı onu.

⁹ Bu olduktan sora adada kalan hastalar da geldilär da alıştırdılar.

¹⁰ Ačan oradan yollanardık gemiylän, bizä yaptılar büyük ikram, verdilär hepsini, ne lääzım yola.

Pavli etişer Roma kasabasına

¹¹ Üç aydan sora biz yola çıktık bir Aleksandriya gemisinnän, ani kışlamıştı bu adada. Bu geminin adı Dioskuri*, kimin suratı oyuluydu geminin ön tarafında.

¹² Etiştik Sirakuza kasabasına, neredä kaldık üç gün.

¹³ Oradan yollanıp, Rigiya kasabasına vardık. Bir gündän sora başladı üülen tarafından lüzgär esmäa. İkinci günü etiştik Puteoli kasabasına.

¹⁴ Orada bulduk kardaşları, ani yalvardılar, kalalım edi gün onnar da. Sonda etiştik Roma kasabasına.

¹⁵ Oradaki kardaşlar, haber alıp bizim için, çıktılar Appiy Çarşısına hem Üç Konak evinä kadar bizi kar-

şılamaa. Pavli, görüp onnarı, şükür etti Allaha da üreklendi.

¹⁶ Biz etiştik Roma kasabasına, /asker üzbaş, verdi kapancıları bekçilerin zaabidinä, ama/ Pavliyä izin verildi, ayırı yaşasın bir askerlän, angısı beklärdi onu.

Pavli nasaat eder Romada

¹⁷ Üç gündän sora Pavli teklif etti iudey öndercilerini. Onnar toplandınyan, dedi onnara: «Kardaşlar! Bän bişey halkımıza karşı yada bobalarımızın adetlerinä karşı yapmadım. Hep okadar bän İerusalimdä tutuldum hem verildim romalıların elinä.

¹⁸ Romalılar soruşa çektiktän sora istärdilär kolversinnär beni, zerä yok bendä bir da kabaat ölüm için.

¹⁹ Ama, çünkü iudeylär buna karşı durdular, lääzım oldu, ki isteyim Kesarın daavasını. Buna bakmayarak istämeerim amazlamaa kendi insanımı.

²⁰ Ama ya bakın neçin sizi çaartım: ki sizinnän görüşeyim hem lafedeyim, zerä İzrailin umudu için bän baalyım bu sincirlän».

²¹ Onnar dedilär ona: «Biz kabletmedik bir da kiyat senin için iudeylärdän. Burayı da gelän kardaşlardan kimsey senin için kötü bişey sölämedi.

²² Ama biz isteeriz sendän işitmäa, ki annayalım, nicä sän düşünersin, zerä bileriz, ani bu sektaya hererdä karşı çıkılêr».

²³ Belli ettilär bir gün, da taa çokluk toplanıp evdä, neredä Pavli kalardı, Pavli annattı hem şaatlık etti onnara Allahın Padişahlı için.

* 27:28 20 stincin – 40 metra; 15 stincin – 30 metra.

* 28:11 Dioskuri – ikiz allahlar, Kastor hem Polluks.

Moiseyin Zakonundan hem proroklardan baktı onnarı inandırısın İisusa, lafederäk sabaadan avşamadan.

²⁴ Kimisi inandı onun laflarını, ama kimisi inanmardı.

²⁵ Onnar evä yollandılar biri-birinnän çekişeräk. Onnara taa gitmedään, Pavli dedi: «İi söledi Ayoz Duh sizin bobalarınıza prorok İsayanın aazından, açan dedi:

²⁶ „Git bu halka da sölä: işidip işideceniz, ama annamayacınız, bakıp bakacınız, ama görmeyeceniz.

²⁷ Zerä bu halkın ürekleri uyvaşık oldu, kulaklarından zor işiderlär, gözlerini kapadılar, ki gözlerinnän görmesinnär, kulaklarınnan işitmesin-

när, üreklerinnän annamasinnar, da dönmesinnär Bana, alıştırayım onnarı“.

²⁸ Onuştan biläsiniz, ani Allahtan bu kurtulmak için haber yollanıldı tayfännara, onnar bunu sesleyecek».

²⁹ Açan bu lafları dedi, iudeylär gittilər, üfkeli çekişeräk biri-birinnän./

³⁰ Pavli yaşadı taman iki yıl bir evdä, angısını kendisi kiraylan tuttu. Burada kabledärdi hepsini, kim ona gelärdi,

³¹ Allahın Padişahlı için haberledi hem üüretti Saabi İisus Hristos için büyük girginnıklän hem hiç bir kösteksiz.